

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

رشته: پرستاری

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در پنجاه و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷ بر اساس طرح دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره ها را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رای صادره در پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- ۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر جمشید حاجتی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر سیدامیر محسن فیضانی

معاون آموزشی

رای صادره در پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید حسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول
مشخصات کلی برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

مقدمه:

سلامت از مهمترین موهبت‌های الهی و از اساسی ترین نیازها و شاخص های توسعه یافتگی جوامع بشری است. سلامت، حق اساسی انسانهاست و تلاش برای تامین آن موجب گسترش رشته های مرتبط در علوم سلامت گردیده است. در این میان، رشته پرستاری با سابقه طولانی خدمات مراقبتی به عنوان یکی از رشته های دانشگاهی، همپای پیچیدگی نیازهای انسان و گسترش علم و فن آوری پیشرفتهای زیادی نموده است. نیاز به خدمات تخصصی پرستاری موجب توسعه این رشته هم از لحاظ محتوا و هم از لحاظ مقاطع تحصیلی گردیده است. در پاسخ به الزامات سند تحول نظام سلامت و نیازها و درخواست های نوپدید مددجویان، کمیته بازننگری رشته پرستاری با تشکیل کمیته راهبردی، کمیته های تخصصی، تدوین و معتبر سازی ابزار نیازسنجی از کلیه ذینفعان و انجام نیازسنجی به روش کمی و کیفی با استفاده از ظرفیت های نیازسنجی برخط (online) از سراسر کشور طی جلسات متعدد نیازسنجی با بهره گیری از نظرات صاحب نظران و کلیه ذینفعان بازننگری برنامه کارشناسی پرستاری صورت گرفته است. امید است با این برنامه بتوان پرستاران توانمند، ماهر، علاقمند و خردورز را تربیت نمود. بدیهی است این مهم با داشتن انگیزه کافی، اجرای مناسب برنامه، تامین الزامات ساختاری- تجهیزاتی آموزشی و همکاری کلیه کارکنان آموزشی، درمانی، مدیریتی و پژوهشی امکان پذیر است. صلاحیت های اساسی در پرستاری شامل دانش حرفه ای، مهارت، تصمیم گیری بالینی، حل مساله، ارتباط، پاسخ گویی اجتماعی را به کمک رویکردهای نوین آموزشی محقق نمایند تا فارغ التحصیلانی دارای این صلاحیت ها را به جامعه عرضه نمایند و گامی در جهت تضمین سلامت آحاد جامعه بردارند.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی: پرستاری Nursing
مقطع: کارشناسی (BS)

تعریف رشته:

رشته پرستاری شاخه ای از علوم سلامت است که به ارائه مراقبتهای سلامت مبتنی بر دانش و توانمندیهای حرفه ای لازم در راستای تامین، حفظ و ارتقاء سلامت فرد، خانواده و جامعه در ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی از پیشگیری تا نوتوانی می پردازد.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره :

به صورت متمرکز از بین داوطلبین گروه آزمایشی علوم تجربی و از طریق آزمون سراسری، با داشتن شرایط تحصیلی، سلامت جسمی و روانی لازم طبق مقررات.

تاریخچه رشته و پیشرفت‌های جدید:

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

از اواسط قرن نوزدهم، با دانشگاهی شدن رشته پرستاری، پرستاری نوین در مقطع لیسانس در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه رو به گسترش نهاد.

پرستاری در ایران ریشه در صدر اسلام دارد. آموزش پرستاری در سال ۱۲۹۴ در شهر ارومیه توسط مبلغ مذهبی آغاز گردید در سال ۱۲۹۵ اولین آموزشگاه پرستاری در شهر تبریز توسط گروهی مذهبی دوره سه ساله پرستاری را با پذیرش داوطلبان دختر و با مدرک سوم متوسطه آغاز نمود.

تیرماه سال ۱۳۱۵ شمسی، اساسنامه آموزشگاه‌های پرستاری به تصویب شورای عالی معارف رسید و در مهرماه ۱۳۱۶، برنامه دروس پرستاری مورد تایید شورای یاد شده قرار گرفت. در پی آن آموزشگاه‌های پرستاری شرکت نفت آبادان (۱۳۲۰)، شیرو خورشید سابق و همدان (۱۳۲۷)، تهران (۱۳۲۸) نمازی شیراز (۱۳۳۳)، رشت، کرمانشاه و جرجانی مشهد (۱۳۳۸) اقدام به پذیرش داوطلبین با مدرک دیپلم کامل متوسطه برای دوره سه ساله پرستاری نمودند^۱

در سال ۱۳۳۱ در بخش بهداشت وزارت بهداری، بخش آموزش پرستاری به عنوان یکی از زیربخشهای^۲ واحد پرستاری ایجاد شد. هدف از ایجاد این بخش گسترش مراکز آموزش پرستاری و تدوین استانداردهای آموزش پرستاری و توانمند سازی مدرسان پرستاری برای طراحی، برنامه ریزی، آموزش و ارزشیابی بود. بخش آموزش پرستاری وزارت بهداری با همکاری اعضا انجمن پرستاری^۳ زیر نظر وزارت علوم اقدام به برنامه ریزی در مقاطع پرستاری فوق دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس پرستاری نمود. طی اولین گردهمایی پرستاری برگزار شده توسط این بخش در سال ۱۳۳۵، مقرر شد که از سال ۱۳۳۷ برنامه آموزش پرستاری و شرایط ورود و تحصیل در آموزشگاه‌ها یکسان باشد. لذا در سال ۱۳۳۷، طبق اساسنامه آموزشگاه‌های پرستاری، مصوب شورای عالی فرهنگ، شرط پذیرش داوطلبان دیپلم کامل متوسطه و طول دوره آموزش پرستاری سه سال با ارزش معادل لیسانس پرستاری تعیین شد. در این برنامه، علاوه بر دروس اختصاصی و فنی، دروس علوم رفتاری و اجتماعی نیز گنجانده شد. سال ۱۳۴۴، نخستین دوره آموزش چهار ساله (لیسانس) پرستاری (BScN) توسط انستیتو عالی پرستاری فیروزگر^۴ آغاز شد. به دنبال آن دانش‌آموختگان سایر آموزشگاه‌ها به منظور کسب مدرک لیسانس، دوره تکمیلی لیسانس را طی نمودند. تا اینکه در سال ۱۳۵۴ با تصویب دوره لیسانس پرستاری در وزارت علوم و آموزش عالی کلیه مراکز آموزش عالی پرستاری موظف به ارائه دوره چهارساله با برنامه متمرکز گردیدند. در سال ۱۳۵۴ دانشکده پرستاری ملی سابق موفق به اخذ مجوز برگزاری دوره آموزش فوق لیسانس پرستاری و در سال ۱۳۵۵ دانشکده پرستاری مرکز پزشکی ایران موفق به پذیرش دانشجویان دوره فوق لیسانس آموزش پرستاری با ۵ گرایش و در سال ۱۳۵۶ انستیتو عالی پرستاری فیروزگر موفق به پذیرش دانشجویان دوره های فوق لیسانس مدیریت پرستاری و آموزش پرستاری گردیدند.

پس از انقلاب شکوهمند اسلامی و تاسیس ستاد انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۵۹، شاخه پرستاری ستاد یاد شده اقدام به بازنگری متمرکز برنامه های پرستاری نمود. در پی نیاز شدید به خدمات پرستاری پس از یک دوره تعطیلی دانشگاه‌ها و رویداد جنگ تحمیلی، دوره ۲ ساله کاردانی پرستاری در سال ۱۳۶۱ توسط ستاد تصویب و براساس ضوابط مصوب ستاد انقلاب فرهنگی دانشکده پرستاری علوم پزشکی ایران، انستیتوهای پرستاری فیروزگر و آموزشگاه های عالی پرستاری اقدام به پذیرش داوطلبان مرد و زن دارای دیپلم کامل متوسطه از طریق آزمون سراسری نمودند. در سال ۱۳۶۱ گروه پرستاری دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس تأسیس و به پذیرش

دانشجو در مقطع فوق لیسانس آموزش و مدیریت پرستاری با گرایشهای مورد تصویب (۵ گرایش) و گروه پرستاری دانشکده علوم پیراپزشکی دانشگاه امام حسین(ع) نیز در سال ۱۳۶۳ فعالیت های آموزشی خود را با پذیرش دانشجوی پرستاری در مقطع کاردانی آغاز کرد.^۴ سال ۱۳۶۴ با تصویب برنامه کارشناسی ناپیوسته پرستاری با حداقل دوره دو سال به منظور ادامه تحصیل دانش آموختگان مقطع کاردانی رشته پرستاری، مراکز آموزش عالی پرستاری اقدام به پذیرش دانشجو در این مقطع نمودند

با تشکیل وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، در سال ۱۳۶۵ و ایجاد دانشکده های پرستاری و مامایی، کیفیت آموزش پرستاری ارتقاء یافت. به دنبال آن، فعالیت آموزشی پرستاران درحوزه ستادی معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ابعاد مختلف برنامه ریزی، گسترش، ارزشیابی و بازآموزی شکل تازه ای به خود گرفت. در سال ۱۳۶۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی پس از نظرخواهی از شاخه پرستاری دوره کاردانی را لغو و مجددا برنامه کارشناسی پیوسته پرستاری تصویب شد و دانشکده های پرستاری و مامایی علاوه بر پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ناپیوسته اقدام به پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی پیوسته نیز نمودند. سال ۱۳۶۹ برنامه های آموزش کارشناسی پرستاری با تمرکز بارویکرد جامعه نگر بازنگری شد، به طوریکه با در نظر گرفتن آیین نامه های موجود ضمن تغییر در محتوی دروس، روش آموزش نظری و بالینی، بخشی از کارآموزی در دو نیمسال آخر به صورت کارآموزی در عرصه منظور شد. در سال ۱۳۷۴، برنامه کارشناسی رشته پرستاری در راستای آموزش جامعه نگر بازنگری و به تصویب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسید. پس از تشکیل شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، این برنامه تحت نظارت کامل وزارت متبوع قرار گرفت. این برنامه در سال ۱۳۸۲ مورد بازنگری مجدد قرار گرفت و سال ۱۳۸۴ توسط شورای عالی یاد شده تصویب شد.

درحال حاضر (سال ۱۳۹۲) تعداد ۱۶۰ برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته و ناپیوسته پرستاری توسط ۸۲ دانشکده های پرستاری وابسته به ۵۲ دانشگاه/ دانشکده دولتی علوم پزشکی و ۷۸ واحد دانشگاه آزاد اسلامی در حال اجرا است.

- ۱- مردی، علیرضا، عزیزی، فریدون، جمشیدی، حمید رضا، لاریجانی، محمدباقر. کتاب سلامت در جمهوری اسلامی ایران. تهران: یونیسف چاپ اول، ۱۳۷۷
- ۲- مردی، علیرضا، عزیزی، فریدون، جمشیدی، حمید رضا، لاریجانی، محمدباقر. کتاب سلامت در جمهوری اسلامی ایران. تهران: یونیسف چاپ اول، ۱۳۷۷
- ۳- تاسیس انجمن پرستاران ۱۳۳۱
- ۴ - دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... دانشکده پرستاری، دسترسی خرداد ماه ۱۳۹۲

<http://www.bmsu.ac.ir/Services/Departments/Index.aspx?ObjId=667&PageId=667>

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان رشته پرستاری می‌توانند در جایگاه‌های زیر به ارائه خدمات بپردازند.

- ۱- بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی درمانی (شهری و روستایی)
- ۲- مراکز توان بخشی (دولتی - خصوصی)
- ۳- مراکز مراقبت‌های سرپایی
- ۴- مراکز مشاوره و خدمات پرستاری
- ۵- مراکز نگهداری سالمندان و آسایشگاه‌ها
- ۶- مراکز مراقبت‌های تسکینی
- ۷- اورژانس‌های پیش بیمارستانی و بیمارستانی
- ۸- سایر عرصه‌های نیازمند مراقبت‌های پرستاری در جامعه (پایگاه‌های پزشک خانواده، مدارس، منازل، کارخانجات و خانه‌های سلامت)

فلسفه (ارزش‌ها و باورها)

در تدوین این برنامه و در آموزش دانشجوی کارشناسی پرستاری ارزش‌های زیر مدنظر می‌باشد:

- ۱- تعالی اخلاقی، اعتدالی فرهنگ اسلامی، رشد معنوی و پیشرفت متوازن و همه‌جانبه جامعه به سوی کمال حقیقی در این برنامه مورد تاکید است.
- ۲- برنامه آموزشی می‌بایست زمینه ساز رشد معنوی دانشجویان باشد.
- ۳- انسان به عنوان جانشین خداوند و بهترین مخلوقات، دارای کرامت ذاتی است و به همین دلیل حق حیات، سلامت و در صورت داشتن عقلانیت، حق تصمیم‌گیری برای او محفوظ است.
- ۴- سلامتی حالتی پویا است که تحت تاثیر عوامل مختلف و تعامل عوامل درونی و بیرونی در پیوستاری از حداکثر تا حداقل در حال تغییر است.
- ۵- در هر شرایطی می‌توان موقعیت سلامت فرد را با توجه به دانش حرفه‌ای روزآمد و بر اساس شرایط واقعی زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی به سمت بهبودی سوق داد.
- ۶- مهم‌ترین ویژگی انسان برخورداری از قدرت عقل و تفکر است که او را به سمت ارزش‌های انسانی همچون اخلاق، عدالتخواهی، صداقت و انصاف سوق می‌دهد و تکمیل این فضایل در سایه یادگیری مستمر صورت می‌گیرد.
- ۷- مراقبت از سلامت و پرستاری از مددجویان در سایه کار هماهنگ تیمی معنی می‌یابد.
- ۸- انسان مجموعه‌ای بی نظیر از ابعاد مختلف است که در تعامل با یکدیگر وجود او را تشکیل می‌دهند. کلیت جامعه نیز حاصل تعاملات و ارتباطات انسان‌هایی است که هر کدام دارای حقوق و مسئولیت‌های خاص می‌باشند.
- ۹- دیدگاه سیستمی به انسان ایجاب می‌کند که وجود او در تاثیر و تاثیر عوامل زیستی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی مورد بررسی و مراقبت قرار گیرد.
- ۱۰- عوامل متغیر موجود در شرایط و محیط زندگی موجب بروز نیازهای متغیر سلامتی شده و تنوع مراقبت‌های پرستاری را ایجاب می‌کند.
- ۱۱- آموزش و یادگیری فرآیندی دوجانبه است که در تعامل و هماهنگی یاددهنده و یادگیرنده به سمت اهداف یادگیری سوق می‌یابد.

- ۱۲- یادگیری پرستاری مشتمل بر کسب مهارت‌های شناختی، عاطفی و روان حرکتی است که از طریق آموزش علوم مختلف و نقش الگویی استاد میسر می‌گردد.
- ۱۳- آموزش پرستاری می‌بایست زمینه‌ساز رشد همه جانبه دانشجویان شده و تعهد آنان به یادگیری مادام العمر و تعالی حرفه‌ای را موجب گردد.
- ۱۴- آموزش پرستاری بر مبنای ارتقای توان استفاده از تفکر انتقادی در حل مشکل و تصمیم‌گیری طراحی می‌گردد.
- ۱۵- استفاده از روش‌های نوین در آموزش که به بهبود یادگیری کمک کند و بر مبنای نیاز، توانایی و تجربه قبلی فراگیران طراحی شده، توصیه می‌گردد.
- ۱۶- فرآیند پرستاری به عنوان چارچوب منطقی انجام مراقبت‌های پرستاری، مورد تاکید برنامه‌های آموزش پرستاری می‌باشد.
- ۱۷- کاربرد خدمات جامعیت گرا و جامعه نگر در مراقبت از سلامت مردم مقرون به صرفه و در دسترس می‌باشد.
- ۱۸- استفاده از نتایج تحقیقات در آموزش باعث معنی‌دار شدن موضوعات آموزشی شده و به بهبود کیفیت آموزش-ها کمک می‌کند.

دورنما (چشم‌انداز)

طی ده سال آینده برنامه آموزشی دوره کارشناسی پرستاری همگام با نیازهای در حال تغییر جوامع به نحو پویایی خواهد توانست استانداردهای منطقه‌ای و جهانی آموزش پرستاری را کسب کند. دانش‌آموختگان کارشناسی پرستاری حاصل از اجرای این برنامه، جایگاه تعریف شده و موثری در ارائه مراقبت‌ها در کلیه سطوح سلامت از پیشگیری تا بازتوانی در نظام سلامت کشور به دست خواهند آورد. دانش‌آموختگان این رشته خدمات اثربخش و مقرون به صرفه‌ای را در مسیر پیشرفت سطح سلامت آحاد جامعه و بهبود کیفیت زندگی مددجویان ارائه خواهند داد. خدمات دانش‌آموختگان برنامه کارشناسی پرستاری از لحاظ کیفیت در رتبه نخست منطقه و قابل عرضه در سطح بین‌المللی خواهد بود.

رسالت (ماموریت)

رسالت برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری تربیت دانش‌آموختگانی است که با تکیه بر دانش روز، مهارت و کارآمدی، ایمان و تعهد، دلسوزی و مهربانی، اخلاق حرفه‌ای، و برقراری ارتباطات موثر حرفه‌ای، خدمات مراقبت پرستاری مورد نیاز آحاد جامعه را از مرحله پیشگیری تا بازتوانی با روش‌ها و ابزارهای استاندارد، ارائه کنند. این برنامه پرستارانی تربیت می‌کند که متعهد به یادگیری خودراهبر بوده و در دوره خدمت مرتباً دانش و مهارتشان را در همه ابعاد به روز می‌کنند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان :

دانش‌آموختگان این دوره باید قادر باشند:

- با بیماران، همراهان بیماران، خانواده، پزشک معالج و اعضای دیگر تیم سلامت ارتباط مناسب و موثر حرفه‌ای برقرار نمایند.
- با نگاه پژوهشی نیازهای سلامت مددجویان را در قالب تشخیص‌های پرستاری تعیین نمایند.

- برای برطرف کردن مشکلات و ارتقای سلامت مددجویان برنامه مراقبتی تدوین نموده، آنرا اجرا و ارزشیابی نمایند.
- از بیماران در همه رده های سنی و در عرصه های مختلف مراقبت نمایند.
- به مددجویان، همراهان و خانواده آنان آموزش دهند.
- توانایی هماهنگ کردن تیم سلامت برای رفع مشکلات پرستاری مددجویان
- یادگیرنده مادام العمر باشند.

نقش های دانش آموختگان در جامعه:

پرستاران در نقشهای مراقبتی-حمایتی و آموزشی-پژوهشی - مشاوره ای وظایف خود را در جامعه انجام می دهند.

وظایف حرفه ای دانش آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

دانش آموختگان این رشته در نقش مراقبتی و حمایتی براساس ضوابط و مقررات جاری، راهنماها و دستورالعمل های مصوب ، وظایف زیر را ایفا می نمایند.

۱- نقش مراقبتی و حمایتی

♦ برقراری ارتباط مناسب با مددجو، خانواده، پزشک معالج و سایر اعضای تیم سلامت در راستای حل مشکلات سلامت مددجویان

♦ ارتباط موثر سازمانی با واحدها و مراکزی که به نوعی در حل مشکل بیمار دخیل هستند.

♦ مشارکت و همکاری با سایر اعضای گروه سلامت در ارائه خدمات به بیماران

♦ التزام به رعایت و اجرای اصول اخلاق حرفه ای و حفظ حقوق مددجو و خانواده

♦ آماده سازی جسمی و روانی بیماران جهت اقدامات درمانی تهاجمی

♦ هماهنگی برای اقدامات درمانی و اجرای دستورات پزشک معالج

♦ آماده سازی و تدارک شرایط اجرای اقدامات درمانی

♦ ثبت و گزارش پیامد مداخلات انجام شده مبتنی بر تشخیص های پرستاری به پزشک معالج

♦ طراحی و اجرای برنامه ترخیص و پیگیری نتایج مداخلات انجام شده

♦ ارائه اطلاعات لازم و هدایت مددجویان برای تصمیم گیری بهتر

♦ محافظت و حمایت از مددجو و خانواده

♦ مشارکت در برنامه های غربالگری نظام سلامت

۲- در نقش آموزشی-پژوهشی-مشاوره ای

♦ آموزش خود مراقبتی

♦ آموزش نحوه مصرف داروها، مراقبت در منزل و پیگیری درمانی

♦ ثبت دقیق داده های بالینی با رویکرد پژوهشی

♦ جستجوی شواهد علمی

♦ همکاری در تدوین و اجرای طرح های پژوهشی در صورت درخواست مسئولین آموزشی

♦ همکاری در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری

♦ ارائه اطلاعات لازم و هدایت مددجویان برای تصمیم گیری بهتر

توانمندی‌ها و مهارت‌های اصلی مورد انتظار
(Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار:

توانمندی‌های کلی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- ♦ مهارت‌های ارتباطی
- ♦ استفاده ماهرانه از وسایل موجود در بخش
- ♦ تعامل بین‌بخشی
- ♦ کار در محیط‌های حرفه‌ای
- ♦ تفکر نقادانه
- ♦ مهارت‌های حل مسئله
- ♦ شناسایی مشکلات فوری براساس نتایج آزمایشات
- ♦ آموزش به مددجو و خانواده
- ♦ درخواست و ارائه مشاوره حرفه‌ای
- ♦ یادگیری مادام‌العمر
- ♦ ثبت و ارائه گزارش

ب: مهارت‌های عملی:

مهارت	
۱.	حمام بیمار در تخت (کامل - با کمک مددجو)
۲.	حمام دوش و وان مددجویان حسب مورد
۳.	ماساژ نقاط تحت فشار پوست (مثل Bed Sore)
۴.	شستن سر در تخت
۵.	مراقبت از سر آلوده
۶.	مراقبت از دهان و دندان
۷.	درست کردن تخت بسته و تخت باز با مددجو
۸.	جابجا کردن مددجواز تخت به صندلی و برانکار و انتقال و (بالعکس)
۹.	وضعیت دهی (Positionning)
۱۰.	انجام تمرینات فعال و غیرفعال در مددجویان
۱۱.	اندازه گیری فشار خون و ثبت آن
۱۲.	اندازه گیری تنفس و ثبت آن
۱۳.	اندازه گیری نبض و ثبت آن
۱۴.	اندازه گیری درجه حرارت و ثبت آن
۱۵.	اندازه گیری درد
۱۶.	پذیرش مددجو در بخش
۱۷.	برنامه ریزی و اجرای عملیات ترخیص

سنجش و پایش جذب و دفع مایعات و ثبت آن	۱۸.
دادن لگن	۱۹.
گرفتن نمونه مدفوع (ساده و کشت)	۲۰.
دادن لوله ادراری	۲۱.
گرفتن نمونه ادرار (ساده و کشت)	۲۲.
انواع تنقیه	۲۳.
مراقبت از انواع استومی	۲۴.
گرفتن نمونه خلط	۲۵.
انواع کمپرس سرد	۲۶.
انواع کمپرس گرم	۲۷.
مراقبت از بیمار ایزوله و ایزوله معکوس	۲۸.
تغذیه از راه دهان	۲۹.
سندناژ معده	۳۰.
گاواژ	۳۱.
لاواژ	۳۲.
سوندگذاری مثانه	۳۳.
اکسیژن درمانی (سند، ماسک، کانولا، چادر اکسیژن)	۳۴.
ساکشن دهان ، حلق و بینی	۳۵.
مراقبت از تراکیاستومی و ساکشن آن	۳۶.
مراقبت از راه عبور هوای مصنوعی و ساکشن آن (لوله ، تراشه - air way)	۳۷.
انواع پانسمان	۳۸.
مراقبت از درن	۳۹.
شستشوی زخم	۴۰.
کشیدن بخیه	۴۱.
انواع بانداز	۴۲.
دارو دادن خوراکی (Oral drug administration)	۴۳.
دارو دادن به شکل عضلانی (تزریق)	۴۴.
دارو دادن به شکل وریدی (تزریق)	۴۵.
دارو دادن به شکل داخل، جلدی و زیرجلدی	۴۶.
تست intradermal	۴۷.
سرم وصل کردن و مراقبت از آن	۴۸.
کار با پمپ انفوزیون	۴۹.
ریختن قطره چشم ، گوش ، بینی و پانسمان شستشوی چشم	۵۰.
گذاشتن شیاف (واژینال - رکتال)	۵۱.
مراقبت از پرینه	۵۲.
گرفتن نمونه خون	۵۳.
آموزش به مددجو و مراقب	۵۴.
آماده کردن مددجو برای اتاق عمل و اتاق پروسیجر	۵۵.

۵۶	پذیرش بیمار از اتاق ریکاوری و مراقبت از مددجوی بعد از عمل
۵۷	مراقبت از جسد
۵۸	شنیدن ضربان قلب جنین
۵۹	اندازه گیری حرکات جنین
۶۰	اندازه گیری قله رحم
۶۱	وزن کردن مادر و بررسی تغییرات وزن مادر
۶۲	کنترل فشارخون مادر و بررسی تغییرات فشارخون
۶۳	اندازه گیری انقباضات رحم
۶۴	بررسی ضربان قلب جنین در مراحل زایمان و بررسی تغییرات آن
۶۵	مراقبت از مادر در مراحل مختلف زایمان
۶۶	آموزش به مادر در مراحل مختلف زایمان
۶۷	گزارش نویسی مبتنی بر فرآیند پرستاری
۶۸	اندازه گیری علائم حیاتی کودک و نوزاد
۶۹	تعیین میزان درد کودک
۷۰	دادن داروی خوراکی به کودک
۷۱	برقراری خط ورید محیطی
۷۲	تهیه سرم، تبدیل میزان و محاسبه قطرات
۷۳	کار با میکروست
۷۴	خونگیری از پاشنه نوزاد
۷۵	خون گیری محیطی
۷۶	دادن شیاف به کودکان
۷۷	ریختن قطره گوش و شستشوی گوش
۷۸	ریختن قطره گوش در کودکان
۷۹	شستشوی گوش، شستشوی چشم
۸۰	سونداژ کودک (مذکر و مؤنث)
۸۱	جمع آوری ادرار کودکان با کیسه
۸۲	تعبیه سوند ۸۱ N.g . T و ۵ . g . T در کودک و نوزاد
۸۳	اکسیژن درمانی (کودک و نوزاد)
۸۴	تغذیه نوزاد با شیر دوشیده مادر یا مصنوعی
۸۵	کار با انکوبا تور
۸۶	وضعیت دهی (Positioning) نوزاد و مادر در هنگام شیردهی
۸۷	فیزیوتراپی تنفسی
۸۸	ترانسفوزیون خون
۸۹	مراقبت از نوزاد در تعویض خون
۹۰	احیاء پایه نوزاد
۹۱	احیاء پایه کودک
۹۲	ساکشن باز وبسته لوله تراشه

مانورهای کاربردی در آسپیراسیون جسم خارجی	۹۳.
مهارت کنترل بیمار در حالات پرخاشگری کنترل Snicde	۹۴.

- در توضیح : مهارتها منظور از کلمه " دادن " همان Administration است.
- تعداد موارد «مشاهده»، کمک در انجام و انجام مستقل هر یک از مهارتهای فوق، براساس شرایط موجود در منطقه، توسط گروه آموزشی تعیین و در کارنما (Log book) آورده می شود. مهارتهای عملی نادر، در مرکز آموزش مهارتهای بالینی آموزش داده شده و تمرین می شود.

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف (Task based)
- تلفیقی از دانشجو و استاد محوری
- آموزش جامع نگر (Holistic approche)
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based)
- یادگیری جامعه نگر (community oriented)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject directed)
- آموزش بیمارستانی (Hospital based)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based)
- آموزش سیستماتیک
- آموزش مبتنی بر ارائه خدمات

روشها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روشها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروههای کوچک - کارگاههای آموزشی - ژورنال کلاب و - case presentation
- گزارش صبحگاهی - راندهای کاری و آموزشی - آموزش سرپایی - آموزش در اتاق عمل یا اتاق اقدامات عملی پرستاری (Skill lab)
- استفاده از تکنیکهای آموزش از راه دور بر حسب امکانات و شبیه سازی
- مشارکت در آموزش ردههای پایینتر
- خودآموزی (self-education, self-study)
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند.

- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- کدهای اخلاق پرستاری (۳) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- ★ موارد ۱، ۲ و ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

ارزیابی فراگیر (Student Assessment) :

الف- روش ارزیابی

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

کتابی شفاهی آزمون تعاملی رایانه‌ای OSCE OSFE DOPS آزمون ۳۶۰ درجه
 ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، ارزیابی اخلاق و رفتار نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است. - ارزیابی اخلاقی

ب- دفعات ارزیابی:

مستمر دوره‌ای نهایی

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه
کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه):

- طبق ضوابط شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

کارکنان مورد نیاز برای اجرای برنامه:

- کارشناس پرستاری برای Skill Lab.
- کارشناس آموزش برای اداره خدمات آموزشی و غیره
- به عبارت دیگر کلیه کارکنان «دانشکده» پرستاری، مامایی و بیمارستانها برای تربیت این نیروها لازمند.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز: فضای عمومی مورد نیاز عبارتند از:

- کلاسهای درسی
- اتاق دانشجویان در عرصه
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- فضای لازم برای بایگانی آموزش
- کتابخانه مجهز به منابع بروز به زبان انگلیسی و تألیفات فارسی و نرم افزارهای کاربردی
- اتاق اعضای هیئت علمی
- اتاق رایانه
- سالن مجهز برای مطالعه
- سیستم اطلاع رسانی مجهز (IT)

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- بیمارستانهای آموزشی
- بخشهای بالینی داخلی، جراحی، کودکان، نوزادان، زنان و زایمان، روانپزشکی، اورژانس و بخشهای ویژه
- Skill lab مجهز به مانکن های لازم برای عملیات ضروری پرستاری
- آزمایشگاههای بیوشیمی، فیزیولوژی و میکروبیشناسی
- مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی - پایگاههای پزشک خانواده، منازل، کارخانجات و مدارس انتخاب شده
- با اخذ رضایت قبلی
- مراکز توانبخشی (جسمی ، روانی و اجتماعی)
- مراکز نگهداری سالمندان

جمعیت‌های مورد نیاز: اقشار جامعه در رده های مختلف سنی و در مراحل مختلف زندگی اعم از سالم، بیمار و معلول (زنان باردار، کودکان، بزرگسالان، سالمندان و ...)

تخصص‌های مورد نیاز: متخصصین علوم پایه و علوم بالینی و متخصصین دروس عمومی، تخصصی

تجهيزات آموزشی سرمایه ای مورد نیاز:
وسایل کمک آموزشی برای Skill-Lab شامل:

- مانکن مراقبت های پرستاری (تزریقات سوند معده (گاوژ و لاواژ)، سوند ادرار، کولستومی، ارتروستومی، زخم بستر، تنقیه و ...)
- مانکن های CPR
- مانکن های تزریقات
- ویدئو پروژکتور
- مانکن های سونداژ ادراری در زنان، مردان و کودکان
- تخت بیمار، تخت معاینه
- ترازوی کودکان و بزرگسالان
- وسایل حمل فرد تصادفی
- پمپ تزریق هپارین
- گلوکومتر
- کپسول اکسیژن
- وسایل بانداژ و پانسمان
- ساکشن
- انواع سرم و میکروست
- انکوباتور
- Safety Box

فصل سوم
مشخصات دوره برنامه آموزشی
در مقطع کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

مشخصات دوره : کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

مطابق آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی میباشد.

دروس و تعداد واحد های درسی و ساعات:

دروس عمومی	۲۲ واحد
دروس پایه	۱۵ واحد
دروس تخصصی	۵۴ واحد
کارآموزی	۱۸ واحد
کارآموزی در عرصه	۲۱ واحد
جمع کل	۱۳۰ واحد

۱ واحد نظری = ۱۷ ساعت

۱ واحد عملی یا آزمایشگاهی = ۳۴ ساعت

۱ واحد کارگاهی = ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی = ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی در عرصه = ۵۱ ساعت

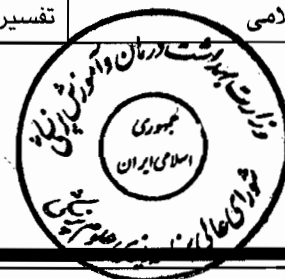
جدول ۱- دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

پیش نیاز یا همزمان	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۶۸	-	۶۸	۴	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۱
-	۲۴	-	۲۴	۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۲
-	۲۴	-	۲۴	۲	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۳
-	۲۴	-	۲۴	۲	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۴
-	۲۴	-	۲۴	۲	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۵
-	۵۱	-	۵۱	۳	ادبیات فارسی	۶
-	۵۱	-	۵۱	۳	زبان انگلیسی عمومی	۷
-	۲۴	۲۴	-	۱	تربیت بدنی ۱	۸
تربیت بدنی ۱	۲۴	۲۴	-	۱	تربیت بدنی ۲	۹
-	۲۴	-	۲۴	۲	دانش خانواده و جمعیت	۱۰
-	۲۴	-	۲۴	۲	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران**	۱۱
۲۴				جمع		

* گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۲/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است.

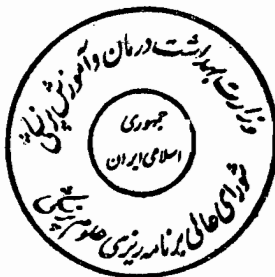
** کلیه دانشجویان ملزم به گذراندن این درس اضافه بر سقف واحدهای دوره می‌باشند.

گرایش	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۱- مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۲۴	-
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۲۴	-
	انسان در اسلام	۲	۲۴	-
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۲۴	-
۲- اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۲۴	-
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۲۴	-
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۲۴	-
	عرفان عملی اسلام	۲	۲۴	-
۳- انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۲۴	-
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۲۴	-
	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۲۴	-
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۲۴	-
	تاریخ امامت	۲	۲۴	-
۵- آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۲۴	-
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۲۴	-

جدول ۲: دروس پایه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان	
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع		
۰۱	تشریح	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳		
۰۲	فیزیولوژی	۳	۲/۵	۰/۵	۴۳	۱۷	۶۰		
۰۳	ژنتیک و ایمنولوژی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	۰۲	
۰۴	بیوشیمی	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴		
۰۵	میکروب شناسی	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴		
۰۶	انگل شناسی	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴		
۰۷	آمار حیاتی مقدماتی	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶		
۰۸	تحقیق در پرستاری	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴		
۰۹	فناوری اطلاعات در پرستاری	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶		
		جمع						۱۵	

جدول ۳: دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

پیش نیاز یا همزمان	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
۰۴	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	تغذیه و تغذیه درمانی	۱۰
	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریهای شایع در ایران	۱۱
	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	روانشناسی فردی و اجتماعی	۱۲
۰۰۴، ۰۰۲، ۰۰۱ ۰۶ و ۰۵	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	داروشناسی (فارماکولوژی)	۱۳
زبان انگلیسی عمومی	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	زبان تخصصی	۱۴
	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	فرایند آموزش بیمار (Patient education)	۱۵
	۹۴	۵۱	۴۳	۱/۵	۲/۵	۴	اصول و مهارتهای پرستاری	۱۶
	۳۴	۱۷	۱۷	۰/۵	۱	۱/۵	اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه ای	۱۷
	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	پرستاری سلامت فرد و خانواده	۱۸
	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	پرستاری سلامت جامعه	۱۹
	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	پرستاری و بهداشت محیط	۲۰
۰۲	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	بررسی وضعیت سلامت	۲۱
۱۵ و ۱۳	۴۳	-	۴۳	-	۲/۵	۲/۵	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۲۲
۲۲	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد	۲۳
۱۶	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	مفاهیم پایه پرستاری	۲۴
۰۰۱، ۰۰۲، ۰۰۴، ۰۰۵ ۲۴ و ۱۰، ۰۰۶	۵۱	-	۵۱	-	۳	۳	پرستاری بزرگسالان/سالمنان (۱)	۲۵
۲۵ و ۱۳	۵۱	-	۵۱	-	۳	۳	پرستاری بزرگسالان/سالمنان (۲)	۲۶
۲۶	۶۸	-	۶۸	-	۴	۴	پرستاری بزرگسالان/سالمنان (۳)	۲۷

ادامه جدول ۳: دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

پیش نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
۲۷	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	مراقبتهای پرستاری در منزل	۲۸
۲۵ و ۲۶ و ۲۷	۵۱	-	۵۱	-	۳	۳	مراقبتهای جامع پرستاری در بخشهای ویژه	۲۹
۱۱ و ۲۳ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۲	۳۴	۱۷	۱۷	۰/۵	۱	۱/۵	پرستاری اورژانس در بحران ها و حوادث غیر مترقبه	۳۰
۲۲	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	پرستاری کودک سالم	۳۱
۳۱	۵۱	-	۵۱	-	۳	۳	پرستاری بیماریهای کودکان	۳۲
۱۲	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	پرستاری بهداشت روان	۳۳
۲۲	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	پرستاری بیماریهای روان	۳۴
	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	اصول مدیریت خدمات پرستاری	۳۵
۵۴							جمع واحد	

جدول ۴: کارآموزی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۳۶	اصول و مهارتهای پرستاری	۱	۵۱	
۳۷	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۲	۱۰۲	
۳۸	پرستاری سلامت جامعه/فرد و خانواده/ محیط	۲	۱۰۲	
۳۹	پرستاری بزرگسالان/سالمدان(۱)	۲	۱۰۲	
۴۰	پرستاری بزرگسالان/سالمدان(۲)	۲	۱۰۲	۳۹
۴۱	پرستاری بزرگسالان/سالمدان(۳)	۲	۱۰۲	۴۰
۴۲	پرستاری در مشکلات شایع ایران	۱	۵۱	
۴۳	پرستاری کودک سالم و پرستاری بیماریهای کودکان	۲	۱۰۲	
۴۴	پرستاری بهداشت روان و پرستاری بیماریهای روان	۲	۱۰۲	
۴۵	پرستاری مراقبتهای ویژه	۱	۵۱	
۴۶	فارماکولوژی بالینی	۱	۵۱	
جمع واحد			۱۸	

تذکر: کلیه کارآموزی ها همزمان با دروس تخصصی مربوطه در همان نیمسال طبق برنامه تنظیم شده ارائه شوند.

جدول ۵: کارآموزی در عرصه دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۴۷	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۲	۱۰۲	
۴۸	پرستاری سلامت جامعه/فرد و خانواده/محیط	۲	۱۰۲	
۴۹	پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۱-۳) و پرستاری مراقبت در منزل	۸	۴۰۸	
۵۰	پرستاری بیماریهای کودکان	۲	۱۰۲	
۵۱	پرستاری مراقبتهای ویژه	۳	۱۵۳	
۵۲	اصول مدیریت خدمات پرستاری	۲	۱۰۲	
۵۳	پرستاری اورژانس در بحران ها و حوادث غیر مترقبه	۲	۱۰۲	
جمع			۲۱	

تذکر ۱- به منظور حسن اجرای برنامه آموزشی پرستاری مصوبه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی و نیل به اهداف پرستاری جامعه نگر، در کلیه حیطه های کارآموزی و کارآموزی در عرصه توجه خاص به مددجو، خانواده و جامعه بوده، بررسی و وضعیت سلامت مددجو و خانواده به هنگام پذیرش، پیگیری وضع مددجو و خانواده در طول دوران بستری و به هنگام ترخیص و پیگیری وضع مددجو در خانواده به صورت بازدید منزل، بازدید کارخانه، مدرسه و هر جامعه دیگری که مددجو به آن تعلق دارد، الزامی است.

تذکر ۲- کلیه دانشجویان موظف به تکمیل Log book طی گذراندن کارآموزی و کارآموزی در عرصه می باشند.

تذکر ۳- پس از اتمام کارآموزی در عرصه جهت فراغت از تحصیل موفقیت در آزمون عملی نهایی ضروری می باشد. چنانچه دانشجویی در آزمون مردود شود، طبق نظر مدیرگروه مجدداً به میزان لازم کارآموزی در عرصه انجام داده و سپس در آزمون مجدد شرکت می نماید.

شرح دوره:

دانشجویان در طول ۴ سال (۸ ترم) تحصیلی، در ۳ سال اول دروس عمومی پایه، تخصصی و کارآموزی را به شکل نظری، عملی و کارآموزی و در سال چهارم به صورت کارآموزی در عرصه به شکل شیفت در گردش می گذرانند برای دوره کارآموزی در عرصه در نیمسال هفتم و هشتم اجرای جداول زیر الزامی است.

نیم سال هفتم: جمع واحد: ۱۱ واحد کارآموزی در عرصه

۱۱ واحد (۵۶۱ ساعت)

* محل های کارآموزی در عرصه: بخش های مرتبط با مباحث بزرگسالان سالمندان (۱ و ۲ و ۳) و بخشهای مراقبتهای ویژه
* تعداد کشیک: ۸۴ کشیک: ۱۰ شب کار هر ماه یا ۲ شب (۱۲۰ ساعت)، ۶۴ صبح کار (۳۸۴ ساعت) - ۱۰ عصر کار (۶۰ ساعت)

نیم سال هشتم: جمع واحد: ۱۰ واحد کارآموزی در عرصه

۱۰ واحد (۵۱۰ ساعت)

* محل های کارآموزی در عرصه: مراکز بهداشتی شهری و روستایی و بازدید منزل - بخشهای زنان - زایمان و نوزادان - بخشهای کودکان - بخش های داخلی و جراحی - بخش های اورژانس
* تعداد کشیک: ۷۵ کشیک: ۱۰ شب کار (۱۲۰ ساعت) - ۶۰ صبح کار (۳۶۰ ساعت) - ۵ عصر کار (۳۰ ساعت)

تذکر: دانشجویان ملزم به تکمیل نمودن مهارتهای تخصصی مصوبه طبق Log book می باشد

کارگاه های آموزشی

عنوان	ساعت	ترم تحصیلی
کارگاه مهارتهای ارتباطی با مددجو و خانواده	۴ ساعت	نیم سال اول
کارگاه کنترل عفونت در بیماران و بیمارستان	۳ روزه	نیم سال دوم
کارگاه ایمنی مددجو	۴ ساعت	نیم سال سوم
کارگاه مهارتهای زندگی (Life Style)	۴ ساعت	نیم سال چهارم
کارگاه اخلاق حرفه ای	۴ ساعت	نیم سال پنجم
کارگاه آموزش به مددجو و خانواده	۴ ساعت	نیم سال ششم
کارگاه اعتباربخشی	۲ ساعت	نیم سال هفتم
کارگاه حاکمیت بالینی	۲ ساعت	نیم سال هشتم
جایگاه پرستار در برنامه پزشک خانواده	۱ روز	نیم سال هفتم
نقش پرستاران در پدافند غیرعامل	۱ روز	نیم سال هشتم
آشنایی با مخاطرات شغلی	۱ روز	نیم سال هفتم

کارگاههای فوق توسط گروه آموزشی، با همکاری متخصصین و گروههای آموزشی دیگر طراحی و ارائه خواهند شد.

نیمسال هفتم کارشناسی پیوسته پرستاری

پیش نیاز	جمع واحد	نوع درس و تعداد واحد			نام درس	کد درس	ردیف
		کارآموزی در عرصه	عملی	نظری			
	۸	۸	-	-	کارآموزی در عرصه پرستاری بزرگسالان / سالمندان ۱-۳ و پرستاری مراقبت در منزل	۴۹	۱
	۳	۳	-	-	کارورزی در عرصه پرستاری مراقبت های ویژه	۵۱	۲
	۱۱	۱۱	-	-	جمع واحدهای انتخابی		

نیمسال هشتم کارشناسی پیوسته پرستاری

پیش نیاز	جمع واحد	نوع درس و تعداد واحد			نام درس	کد درس	ردیف
		کارآموزی در عرصه	عملی	نظری			
	۲	۲	-	-	کارآموزی در عرصه پرستاری سلامت جامعه / فرد و خانواده / محیط	۴۸	۱
	۲	۲	-	-	کارآموزی در عرصه پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۴۷	۲
	۲	۲	-	-	کارآموزی در عرصه پرستاری بیماریهای کودکان	۵۰	۳
	۲	۲	-	-	کارآموزی در عرصه اصول مدیریت خدمات پرستاری	۵۲	۴
	۲	۲	-	-	کارآموزی در عرصه پرستاری اورژانس و حوادث غیر مترقبه	۵۳	۵
	۱۰	۱۰	-	-	جمع واحدهای انتخابی		

پیش نیاز یا همزمان: ---

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجویان با ساختار تشریحی بدن انسان در وضعیت طبیعی به منظور شناخت عملکرد دستگاههای بدن و بررسی و شناخت اختلالات ناشی از بیماریها

شرح درس: در این درس به تفصیل در مورد سلولها، بافتها و سیستمهای مختلف بدن شرح داده می شود و از اطلسها، مولاژها و اسکلت و ... برای آموزش عملی استفاده می گردد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- مقدمات، تعاریف و تاریخچه آناتومی
- موقعیت آناتومیک و اصلاحات رایج در آناتومی
- سلول، غشای سلول، سیتوپلاسم، هسته، چرخه سلولی، تقسیم سلولی و اسکلت سلولی
- بافت شناسی: بافت پوششی، بافت همبندی، بافت عضلانی و بافت عصبی
- استخوان شناسی: تقسیم بندی استخوانها، استخوانی شدن، رشد استخوان، استخوانهای اندام بالایی، استخوانهای اندام پائینی، استخوانهای تنه (جناغ، ستون مهره ای و دنده ها)، استخوانهای سر و صورت و استخوان لامی
- مفاصل: مفاصل فیبرو، مفاصل غضروفی و مفاصل سینوویال
- عضلات: نامگذاری و عملکرد عضلات، عضلات نواحی مختلف بدن
- دستگاه گردش خون: قلب، شریانها و وریدها
- دستگاه لنفاوی: عقده لنفاوی، تیموس، طحال، مجرای توراسیک
- دستگاه عصبی: نخاع، اعصاب نخاعی، مغز، اعصاب مغزی و سیستم عصبی خود مختار
- دستگاه تنفس: بینی، سینوسهای مجاور بینی، حنجره، نای و برونکوسها، ریهها، پلورا و مدیاستینوم
- دستگاه گوارش: دهان، حلق، مری، حفره شکم و تقسیمات آن، صفاق، معده، روده باریک، روده بزرگ، کبد و پانکراس
- دستگاه ادراری: کلیهها، حالبها، مثانه، پیشابراه
- دستگاه تولید مثل: دستگاه تولید مثل مرد شامل بیضهها، مجاری تناسلی مرد و غدد ضمیمه دستگاه تولید مثل مرد
- دستگاه تولید مثل زن شامل تخمدانها، لولههای رحمی، رحم، واژن و پستان
- غدد درون ریز: هیپوفیز، پینه آل، تیروئید، پاراتیروئید و آدرنال
- اعضای حواس ویژه: چشم و گوش
- جنین شناسی: مراحل زندگی انسان، مرحله پیش رویانی، مرحله رویانی، مرحله جنینی، تخمین زمان زایمان و ناهنجاریهای مادر زادی

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- نمایش کلیه بافت ها و دستگاه های بدن با استفاده از اطلس ها ، مولاژها و پوسترهای آموزشی

منابع اصلی درس:

- ۱- یادگیری آناتومی ، تألیف دکتر غلامرضا حسن زاده ، انتشارات معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی قزوین ،
آخرین چاپ ۱۳۹۱

1-Integrated Anatomy , David JA Heylings, Churchill Livingstone
Roy AJ Spence
Barry E Kelly

آخرین چاپ (چاپ اول ۲۰۰۷)

2-Surgical Anatomy and physiology for the
Surgical Technologist , Kevin B Frey ,Thomson publisher
Paul price

آخرین چاپ (چاپ اول ۲۰۰۶)

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های کوتاه ، میان ترم و پایان ترم با طرح سوال های پاسخ نگاری ، چند گزینه ای و ... به منظور سنجش یادگیری دانشجو در حیطه شناختی
- آزمون عملی با استفاده از تصاویر ، مولاژها و ...

هدف کلی درس: شناخت عملکرد دستگاه های بدن و آشنایی با روش های معاینه و ابزار تشخیص به منظور درک نارسائی های فیزیولوژیک سیستم بدن انسان در مقایسه با حالت سلامت

شرح درس: در این درس به بحث در مورد عملکرد سلول ها و دستگاههای مختلف بدن شامل قلب و گردش خون ، تنفسی ، عصبی ، ادراری ، گوارش ، غدد مترشحه درون ریز و ... پرداخته می شود . هر سیستم به طور جداگانه مورد بحث قرار می گیرد . اما از آنجائی که عملکرد هماهنگ این سیستم ها متضمن سلامت بدن انسان است مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن نیز به بحث گذاشته می شود.

رئوس مطالب :

الف : نظری (۴۳ ساعت)

• فیزیولوژی سلولی

ساختمان و عمل سلول ، مایعات بدن ، مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن ، نقل و انتقال آب و مواد در بخش های مایع بدن ، پمپاژ پمپ سدیم و پتاسیم ، پتانسیل های غشاء و پتانسیل های عمل ، انقباض عضلات اسکلتی ، انتقال ایمپالس ها از اعصاب به عضلات اسکلتی ، انقباض و تحرک عضلات صاف

• فیزیولوژی خون

بافت خون (گلبول های قرمز ، سفید و پلاکت ها) ، گروه های خونی ، هموستاز و انعقاد خون

• فیزیولوژی قلب و دستگاه گردش خون

اعمال و حرکات قلب ، فرکانس قلب ، تغییرات فشار در حفره های قلب ، بافت گرهی ، تعادل یونی ، کنترل عصبی ، تظاهرات الکتریکی قلب ، ساختمان عروق ، دینامیک خون و عوامل موثر بر آن ، نبض سرخرگی ، فشار نبض ، جریان خون وریدی و عوامل موثر بر آن ، کنترل فشار خون ، سیستم لنفاوی و جریان خون مویرگی ، کنترل موضعی جریان خون و تنظیم عصبی گردش خون

• فیزیولوژی تنفس

تهویه ریوی و عوامل موثر بر آن ، حجم ها و ظرفیت های ریوی ، عملکرد مجاری تنفسی ، گردش خون ریوی ، تعادل گازها ، انتقال گازها در خون ، مایعات بدن و سلول ها

• فیزیولوژی کلیه ها

چگونگی تشکیل ادرار گلومرولی ، اعمال نفرون ها ، جذب مجدد و ترشح ، نقش فیدبک توبولی گلومرولی در تنظیم خودکار (GFR) ، هورمون های موثر بر کار کلیه ها و نقش کلیه ها ، تنظیم اسمولاریتی و غلظت سدیم در مایع خارج سلولی ، تخلیه ادرار

• تنظیم تعادل اسید - باز مایعات بدن

نقش دستگاه کلیوی ، نقش دستگاه تنفس و نقش تامپون ها

• فیزیولوژی گوارش

گوارش دهانی و بلع ، گوارش معدی (حرکات معده ، تنظیم ترشحات معده ، کنترل تخلیه معده) اعمال روده باریک ، اعمال روده بزرگ ، فعالیت ترشحي دستگاه گوارش ، هضم و جذب در دستگاه معده روده ای ، تولید و تخلیه مواد دفعی

• غدد درون ریز

ماهیت هورمون ، مروری بر اهمیت غدد درون ریز و هورمون ها ، هورمون های غدد هیپوفیز و نقش کنترل کنندگی هیپوتالاموس ، هورمون های غده تیروئید ، هورمون های غدد فوق کلیوی ، هورمون های پانکراس ، هورمون های غدد پاراتیروئید

• فیزیولوژی دستگاه عصبی

عملکرد سیستم عصبی مرکزی (نخاع و مغز) راه های حسی ، راه های حرکتی ، دستگاه عصبی خودکار (سمپاتیک و پاراسمپاتیک) ، رفلکس ها

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- قسمتی از مباحث شامل آشنائی بامیکروسکوپ و نحوه کار با لام نئوبار ، شمارش گویچه های قرمز ، شمارش گویچه های سفید ، تعیین هماتوکریت و اندازه گیری هموگلوبین خون ، اندازه گیری زمان انعقاد خون ، زمان سیلان ، تعیین گروه های خونی)
- موارد ضروری دیگر با نظر استاد در آزمایشگاه به صورت عملی تدریس می گردد.

منابع اصلی درس:

۱. وندر، آرتور. (۱۳۷۱ یا جدیدترین چاپ) . فیزیولوژی کلیه . ترجمه اسدا... افشاری صالح . مشهد : آستان قدس رضوی
۲. وست، جان برنارد . (۱۳۷۷ یا جدیدترین چاپ) . اصول فیزیولوژی تنفس . ترجمه فرخ شادان و احمد رستمی . چاپ دوم ، تهران چهر.
۳. گایتون، آرتور (۱۳۷۹ یا جدیدترین چاپ) . فیزیولوژی پزشکی ، ترجمه احمد رضا نیاورانی . تهران : سماط.
۴. گرین، اساس فیزیولوژی بالینی . ترجمه علی صادقی لویه و فرخ شادان (۱۳۸۱) . چاپ دوازدهم . تهران : چراغ دانش.
5. Guyton. A.C., & Hall.H.E. Textbook of Medical Physiology. (last ed.). Philadelphia: W.B.Saunders.
6. Barret K. E., Barman S., Boitano S., Brooks H., L., Ganong's Review of Medical Physiology, 24th edition , 2012

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- پرسش و پاسخ در کلاس ، آزمون های کوتاه ، میان ترم و پایان ترم با طرح سوال های پاسخ نگاری ، چند گزینه ای و ....
- آزمون عملی از طریق نمایش روش های آموخته شده در آزمایشگاه

هدف کلی درس: آشنایی دانشجوی پرستاری با مفهوم ایمنی، واکنش های ایمنی بدن، سلول ها و ارگان های موثر در ایمنی، نقص های ایمنی، چگونگی سازگاری نسجی و خونی در مکانیسم ها و واکنش های مختلف سلولی و هومورال نقش سیستم ایمنی در پیشگیری از بیماری ها و نشانه شناسی بالینی و آزمایشگاهی مربوط به سیستم ایمنی. شناخت اصول و مهارت های لازم در اجرای تدابیر و روش های پیشگیری و اصول بیماریابی بیماری های ژنتیکی در جامعه، کاربرد علمی و عملی یافته های بالینی و آزمایشگاهی در زمینه اختلالات ژنتیکی

شرح درس

در این درس دانشجو با مکانیسم های دخیل در شکل گیری پاسخ ایمنی بر علیه عوامل بیماریزا آشنا می شود و ضمن این آشنایی به ارزش کنترل دقیق این سیستم در جهت جلوگیری از بروز بیماری های مرتبط به اختلالات سیستم ایمنی از جمله بیماری های خود ایمن پی خواهد برد. از طرف دیگر به درک بهتری از اصول و نحوه تفسیر آزمایشات ایمونولوژیک و سرولوژیک آزمایشگاهی و اصول ژنتیکی تشخیص اختلالات ارثی از غیر ارثی و سیستم توارث دست خواهد یافت.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

-ژنتیک، ایمونولوژی و سرولوژی

- مقدمات ایمنی شناسی و ایمونولوژی پایه، تعاریف، کاربرد های ایمنی شناسی در پزشکی
- بافت های لنفوی موثر در ایمنی، تکامل سلول های ایمنی
- آنتی ژن، خصوصیات آنتی ژن، انواع آنتی ژن
- ایمونوگلوبولین ها، ساختمان و انواع آن ها
- لنفوسیت های T و B، واکنش های ایمنی سلولی و هومورال
- غربالگری و روش های تشخیص قبل از تولد بیماری های ژنتیک
- ایمنی طبیعی (ایمنی ذاتی)
- سیستم کمپلمان (التهاب، سیتولیز، ایمونواد هرنس)
- مکانیسم دفاع اختصاصی بدن در مقابل عوامل عفونی و غیر عفونی
- ایمونوهماٹولوژی، گروه های خونی، ناسازگاری خونی
- ژنتیک مندلی یا عمومی (سیستم توارث، توارث چند ژنی، گروه های خونی...)، مولکولی (ساختمان مولکولی ژن عامل وراثت...)) و ژنتیک پزشکی (ناهنجاری های کروموزومی...)
- ژنتیک رفتار و شخصیت
- ژنتیک و سرطان
- فارماکوژنتیک و پلی مورفیسم ها
- ایمونولوژی بیماری های عفونی، مصون سازی (واکسن ها و واکسیناسیون)
- ژنتیک بیماری های خون

- ژنتیک بیماریهای خون

- ایمونولوژی مادر و نوزاد
- نارسائی های سیستم ایمنی (مادرزادی و اکتسابی)

- ایمونوپاتولوژی و اختلالات ایمنی مورد نیاز پرستاران

- افزایش حساسیت ها و انواع آن (I, II, III, IV)
- اتو ایمنی

ب : عملی (۱٫۷ ساعت)

با استفاده از اسلاید و نمایش تعدادی از آزمایش های تشخیصی در ۳ جلسه دو ساعته به شرح زیر در آزمایشگاه به دانشجویان نشان داده خواهد شد:

- تعیین گروه های خونی
- تست سازگاری خونی (Cross match)
- تست های کومبس مستقیم و غیر مستقیم و کاربرد آنها
- تست ASO و BHCG (تست خون حاملگی)
- فیلم های آموزشی در خصوص چگونگی روش نمونه گیری برای تشخیص های قبل از تولد و انجام روش های تشخیصی مولکولی

منابع اصلی درس:

۱. محمد، وجگانی. ۱۳۸۹. ایمنولوژی. چاپ نهم. انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران.
۲. مبانی ایمنولوژی رضا فرید حسینی و همکاران-۱۳۹۲
3. Parslow, T.G., Stites, D.P., Terr, A.I., and Imboden, J.B., Medical Immunology, (last ed.).
4. Rosen, F.S., Geha, R., Case Studies in Immunology. (last ed.).
5. Parslow Tg., Stites DP., Terr A.I., Imboden, J.B. Medical Immunology, 12th ed , 2009.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال در کلاس درس (شامل حضور فیزیکی ، شرکت در بحث ها ، پاسخ به سولات کوتاه)
- گرد آوری و ارائه مطالب مرتبط با موضوعات تدریس شده توسط دانشجو
- آزمون پایان ترم با طرح سوال های چند گزینه ای

هدف کلی درس: آشنایی دانشجوی پرستاری با واکنش های بیوشیمیایی دستگاه های بدن انسان ، و کسب مهارت در نحوه به کارگیری اصول این علم در تشخیص اختلالات فیزیولوژیک بدن انسان و در نتیجه کمک به برقراری مجدد تعادل در وضعیت بیوشیمیایی دستگاه های بدن.

شرح درس : در این درس ساختمان و خواص ترکیبات حیاتی بدن و واکنش های بیوشیمیایی اندام های بدن انسان و مکانیزم های تنظیم کننده آن ها معرفی می شوند. بدین ترتیب دانشجویان، در حد خود توانایی تفسیر نتایج آزمایش های بیوشیمی را به دست خواهند آورد.

رئوس مطالب

الف : نظری (۱۷ ساعت)

- سلول و ارگانل های داخل سلولی

- تعادل اسید و باز، و آب و الکترولیت

- هضم و جذب مواد غذایی

- مکانیسم تولید انرژی

- ساختمان و متابولیسم مواد قندی
- ساختمان شیمیایی ، بیوشیمیایی و متابولیسم اسیدهای آمینه و پروتئین ها
- ساختمان شیمیایی، بیوشیمیایی و متابولیسم چربی ها
- ویتامین ها، آنزیم ها و کوآنزیم ها و نقش آنها در واکنش های بدن
- نوکلئیدها و اسیدهای نوکلئیک
- بیوشیمی دوران بارداری و قاعدگی
- بیوشیمی دوران پیری

ب : عملی (۱۷ ساعت)

اندازه گیری پارامترهای بیوشیمیایی در زمان بیماری هایی نظیر دیابت، قلبی- عروقی، کلیوی، کبدی، انواع اختلال در تعادل اسید و باز با آزمایشات ساده بیوشیمیایی.

منابع اصلی درس:

۱. زمانی ، مرتضی ، احسانی ، عبدالوهاب . (۱۳۷۹ یا چاپ جدید) . بیوشیمی برای پرستار . تهران : چهر .
۲. دانیال زاده ، آلبرت ، زارعیان ، خلیل ، (۱۳۶۹ یا چاپ جدید) . اصول بیوشیمی ، تهران : مرکز نشر دانشگاهی .
۳. بیوشیمی هارپر، ترجمه دکتر جواد محمدنژاد
۴. بیوشیمی برای پرستاران تألیف دکتر جواد محمد نژاد و دکتر پروین پاسالار
۵. جدید ترین منابع ، با توجه به نظر استاد مربوطه

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوالات)
- آزمون پایان ترم
- نتایج آزمایش های عملی در هر جلسه و امتحان عملی پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱/۵ (۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجوی پرستاری با طرز زندگی و تکثیر موجودات زنده (باکتری ها، قارچ ها و...) و ویروس های بیماریزا و غیر بیماریزا. چگونگی از بین بردن انواع میکرب ها در شرایط گوناگون، به منظور رعایت اصول پیشگیری و جلوگیری از انتقال عفونتهای میکربی از بیماران بستری به پرستاران و بالعکس در موقعیت های مختلف کاری.

شرح درس: در این درس دانشجو با میکروارگانیسم های مختلف ایجاد کننده عفونت های انسانی آشنا می شود و با برخورداری از دانش لازم در زمینه پیشگیری و نحوه مقابله با آن ها، از بروز عفونت در محیط های کاری خود جلوگیری خواهد کرد.

رئوس مطالب: نظری (۱۷ ساعت)

الف- کلیات:

- طبقه بندی، ساختمان، فیزیولوژی، متابولیسم و ژنتیک میکربها اعم از باکتری، ویروس، تک یاخته، مخمر و قارچ و نقش باکتریها در سلامت و بیماری در انسان
- میکروفلورنرمال، عفونت، بیماری، پاتوژنز و ایمنی شناسی
- آشنایی با روشهای فیزیکی و شیمیایی (سالم سازی تجهیزات پزشکی شامل: استریلیزاسیون و گندزدایی).
- ویروس شناسی: ویروس های بیاری زا و طبقه بندی آنها
- باکتری شناسی: باکتریهای بیماری زا شایع و طبقه بندی آنها
- بیماریزایی آنتروباکتریاسیه، ویبریو، کمپیلوباکتر، هلیکوباکتر
- ایمونولوژی (انواع مصونیت ها، آنتی ژن، ... در ارتباط با ایجاد ایمنی بدن در مقابل میکربها)

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- آشنایی با روشهای استریلیزاسیون و ضدعفونی
- نمونه برداری از بالین بیمار و آشنایی با مواد و روش های کشت میکربها
- کشت، رنگ آمیزی و تشخیص باکتری های مهم بیماریزا
- کشت و مشاهده کوکسی گرم مثبت (اعم از استافیلوکوک، استرپتوکوک، آنتروکوک و...)
- کشت و مشاهده باسیل گرم منفی (اعم از کلی باسیل، کلبسیلا و پروتئوس و...)
- مشاهده میکروسکپی باکتریها (اعم از باسیل سل، شاربن، دیفتری، نایسریا، هموفیلوس، ویبریو، تریپونما)

منابع اصلی درس:

- ۱- میکروپ شناسی جاوتز
- ۲- میکروپ شناسی مورای
- ۳- سایر منابع مورد نظر

شیوه ارزیابی دانشجو:

حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوال ها)
آزمون میان ترم و آزمون پایانی با طرح سوال های چند گزینه ای ، کوتاه پاسخ و....

هدف کلی درس: آشنایی با مورفولوژی، سیر تکاملی، بیماری زائی، تشخیص، درمان، کنترل و پیشگیری از بیماریهای، تک یاخته ها و قارچ های بیماری زای انسان در ایران

شرح درس: در این درس با معرفی انگل ها و قارچ های بیماری زای انسانی و راه های انتقال آن ها، دانشجوی در زمینه پیشگیری و نحوه مقابله با آنها دانش لازم را جهت کنترل بیماری های انگلی و قارچی در سیستم های بهداشتی درمانی به دست خواهد آورد.

رئوس مطالب: (نظری ۱۷ ساعت - عملی ۱۷ ساعت)

مبحث تک یاخته شناسی

- کلیات تک یاخته شناسی و طبقه بندی آنها.
- تک یاخته های شایع و مهم: آمیب هیستولیتیکا، آمیب کلی، ژیاودیلامبلیا، تریکوموناس واژینالیس، بالانتیدیم کلی، بیماری های ایجاد شده توسط هر تک یاخته، راههای انتقال، پیشگیری، مراقبت های پرستاری مرتبط.
- تک یاخته های خونی شایع و مهم: مالاریا و عوامل ایجاد آن: پلاسمودیوم ویواکس، پلاسمودیوم فالسیپارم، پلاسمودیوم مالاریه، پلاسمودیوم اول، چرخه زندگی، انتقال، تشخیص، پیشگیری، مبارزه، مراقبت های پرستاری مرتبط.
- تک یاخته های خونی، نسجی: بیماری لیشمانیوز و عوامل آن: لیشمانیا تروپیکا، لیشمانیا ماژور، لیشمانیا اینفانتوم، لیشمانیا برزیلینسیس، لیشمانیا دونوانی، انتقال، تشخیص، پیشگیری، مبارزه.
- کوکسیدیای توکسوپلازما گوندی: بیماری، راههای انتقال، پیشگیری، مبارزه، مراقبت های پرستاری مرتبط.

مبحث قارچ شناسی:

- کلیات قارچ شناسی: تعریف قارچها- ساختمان قارچها- تغذیه و تولید مثل - بیماریزائی قارچها- انواع بیماری های قارچی- قارچهای ساپروفیت شایع.
- بیماریهای قارچی سطحی: تینه آورسیکالر - اوتومایکوزیس.
- بیماریهای قارچی جلدی: کچلی ها.
- بیماریهای قارچی زیر جلدی: مایستوما - اسپوروتریکوزیس - کروموبلاستوما میکوزیس.
- بیماریهای قارچی احشائی: کاندیدیازیس - اسپرژیلوزیس - موکورمایکوزیس - کریپتوکوکوزیس.

مبحث کرم شناسی :

هدف کلی درس: آشنایی با کرم های بیماریزای انسان

رئوس مطالب:

- کلیات و طبقه بندی کرم ها (ترماتدها- سستدها- نماتدها)
- در مورد هریک از کرم های زیر جنبه های ذیل تدریس خواهد شد:
- مرفولوژی - سیر تکاملی - بیماریزایی - تشخیص - انتشار آلودگی در دنیا و در ایران - کنترل و پیشگیری - درمان.
- ترماتدها شامل: فاسیولا هپاتیکا و فاسیولا ژیگانتیکا - دیکروسلیوم - هتروفیس - شیسیتوزوما هماتوبیوم.
- سستدها شامل: تنیا ساژیناتا - مختصری در مورد سیستی سرکوزیس - اکینوкокوس گرانولوزوس و مولتی لوکولاریس - هیمنولپیس نانا .
- نماتدها شامل: آسکاریس - اکسیور - تریکوسفال-کرم های قلابدار (آنکی لوستوم دثوندال - نکاتور امریکانوس) - تریکوسترونژیلوس - استرونژیلوئیدس . اشاره ای در مورد لاروهای مهاجر احشایی و پیوک.

منابع اصلی درس:

۱. تک یاخته شناسی پزشکی - انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران.
۲. زینی، فریده - قارچ شناسی جامع پزشکی - انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران.
۳. مارکل، ادوارد کی، دگ، ماریتا (۱۳۶۶ یا چاپ جدید). انگل شناسی پزشکی تهران.
۴. کتاب دکتر اسماعیل صائبی، بیماری های انگلی در ایران، جلد دوم بیماری های کرمی (چاپ جدید)
5. Markell & Voge's Medical Parasitology, Last edition.
6. Brown, H. W., & Neva, F. A., Basic clinical parasitology. (last ed.).
7. Muller, R., & Baker, J.R., Medical Parasitology.

توضیح: باتوجه به نمایش اسلاید و تصاویر انگلها و قارچهای بیماریزا کلاس عملی همزمان با کلاس نظری برگزار می گردد.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور فعال در کلاس درس
- آزمون پایان نیمسال
- آزمون عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با آمار، اهمیت و کاربرد آن در علوم پزشکی و بهداشتی و روش های جمع آوری و طبقه بندی داده ها و نمایش آنها با استفاده از جداول و نمودارهای مناسب و کسب توانایی در برآورد حجم نمونه، مقایسه شاخص های بهداشتی جوامع و به کارگیری توزیع های عمومی احتمال در مسایل پزشکی و بهداشتی.

شرح درس: در این درس از دانشجویان خواسته می شود یک سری داده های خام را دسته بندی و به صورت جداول و نمودارهای آماری نمایش دهند و نتایج استخراج شده را با کمک شاخص های مرکزی و پراکنندگی بیان نمایند.

رئوس مطالب الف: نظری (۹ ساعت)

- تعریف آمار و اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی
- انواع مشاهدات
- طبقه بندی و نمایش اطلاعات به صورت جدول و نمودار
- مفهوم و محاسبه توزیع تجمعی و کاربرد آن در محاسبه صدک ها و چارک ها
- محاسبه شاخص های مرکزی شامل میانگین، میانه و نما
- محاسبه شاخص های پراکنندگی شامل طول دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیارها و ضریب تغییرات
- مفهوم احتمال، احتمال ضرب و حاصل جمع، توزیع دو جمله ای، توزیع پواسون، توزیع نرمال و اهمیت توزیع نرمال در مشاهدات پزشکی
- محاسبه شاخص های مهم بهداشتی و بیان مفهوم امید به زندگی
- جامعه و نمونه، مفهوم و اهمیت نمونه تصادفی، روش های نمونه برداری مبتنی بر احتمال (ساده، طبقه ای، خوشه ای و سیستماتیک)
- توزیع نمونه ای میانگین و نسبت (قضیه حد مرکزی)

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- تمرین مباحث آموزش داده شده آماری به صورت عملی

منابع اصلی درس:

۱. کاظم محمد ، ملک افضلی ، حسین و نهاپتیان ، وار تکس. روش های آماری و شاخص های بهداشتی ، جلد اول ، چاپ هفتم تهران
۲. روزنر، برنارد.(۱۳۷۳). اصول آمار زیستی . ترجمه حمید حقانی ، روح انگیز جمشیدی . تهران : گواهان.
3. Burns, N.,&Grove, S .,Understanding Nursing Research.(last ed.)Philadelphia: W.B.Saunders.
4. Polit,D., Hungeler, B.,Beck, C.,Essentials of Nursing Research:Methods, Appraisal, and Utilization. (last ed.). Philadelphia:Lippincott.

شیوه ارزیابی دانشجو: :

آزمون میان ترم و پایان ترم و ارائه تمرینات عملی

کد درس ۰۸

نام درس: تحقیق در پرستاری

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با روش های متداول تحقیق در علوم پزشکی ونحوه استفاده از نتایج پژوهش های انجام شده به منظور آماده سازی جهت همکاری در فعالیت های پژوهشی.

شرح درس : در این درس با ارائه مطالب علمی در زمینه فرآیند پژوهش از دانشجویان خواسته می شود که از بین مشکلات مربوط به پرستاری ، یک مشکل را برگزیده و با انتخاب روش تحقیق مناسب به صورت گروهی یک طرح پژوهشی ارائه دهند . همچنین براهمیت و چگونگی رعایت نکات اخلاقی و به کار گیری نتایج تحقیقات در حیطه های مختلف پرستاری و همکاری در انتشار نتایج تحقیقات تاکید می شود.

رئوس مطالب: الف : نظری (۱۷ ساعت)

- روش علمی پژوهش و مراحل آن
- موضوع پژوهش
- اهداف ، فرضیه ، سوال های پژوهش
- متغیرهای پژوهش
- انواع پژوهش
- جامعه ، نمونه و محیط پژوهش
- روشهای جمع آوری داده ها
- اصول اخلاقی در پژوهش
- به کارگیری نتایج تحقیقات در عمل
- انتشار نتایج تحقیقات

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- بکارگیری فرآیند پژوهش در تدوین طرح پژوهش گروهی
- تمرین مباحث آموزش داده شده به صورت عملی

منابع اصلی درس:

1. Burns, N., & Grove, S., Understanding Nursing Research. (last ed.) Philadelphia: W.B. Saunders.
2. Polit, D., Hungeler, B., Beck, C., Essentials of Nursing Research: Methods, Appraisal, and Utilization. (last ed.). Philadelphia: Lippincott.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ارائه طرح تحقیقاتی گروهی
- آزمون میان ترم و پایان ترم و ارائه تمرینات عملی

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری - عملی (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس: در پایان این درس دانشجویان قادر خواهند بود:

- مشخصات کتابخانه های پزشکی و نحوه استفاده از منبع ، کتاب ، نشریات ، پایان نامه ها (به شکل چاپی یا الکترونیکی) ، مراجع پرستاری در اشکال گوناگون ، روش های بازیابی و جستجو در بانک های اطلاعاتی پرستاری و تزاروس (Thesaurus) را شناخته و توضیح دهند.
- نظام (NLM: National Library of Medicine) در کتابخانه ، نشریات پرستاری مامایی را بیان کنند.
- روش استفاده از ابزارهای اطلاع رسانی پرستاری معرفی شده (نمایه نامه های پرستاری ، مدلاین ، سینال (CINAHL) و فهرستگان را توضیح دهند (اشکال چاپی و الکترونیک را بیان کنند).
- مهارت جستجو در منابع اطلاعاتی دستی و رایانه ای پرستاری را عملاً اجرا نمایند.
- مفاهیم مربوط به اطلاع رسانی پرستاری را تعریف کنند.
- کاربرد کامپیوتر در دسترسی به منابع پرستاری را شرح دهند.
- گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- سیستم اطلاعات کامپیوتری پرستاری را مورد بررسی و نقد قرار دهند.

شرح درس: در این کارگاه دانشجویان با ویژگیهای کتابخانه های پزشکی و انواع رده بندی منابع و روش استفاده از کتابخانه های پزشکی ، ابزارهای اطلاع رسانی و پایگاه ها و بانک های اطلاعاتی پرستاری و مامایی به شکل دستی و رایانه ای، گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر آشنا شده و تمرین خواهند کرد.

نحوه تدریس: تدریس به صورت تئوری و عملی و بحث گروهی خواهد بود. از دانشجویان انتظار می رود که با مطالعه قبلی و انجام تکالیف در کلاس حاضر شده و در بحث ها و تمرینات گروهی مشارکت فعال داشته باشند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

- کتابخانه های پزشکی و انواع رده بندی منابع ، روش استفاده از کتابخانه های پزشکی
- مراجع مناسب رشته ، تزاروس و نظام NLM در کتابخانه
- سیستم عامل ویندوز و تجهیزات سخت افزاری . نرم افزاری مورد نیاز و کار با کامپیوتر ، معرفی موتورهای کاوش و پایگاه های اطلاعاتی پرستاری و مامایی، روش های جستجو در منابع و پایگاه های اطلاعاتی و اینترنت
- نمایه نامه های پرستاری ، مدلاین ، سینال و روش استفاده از آنها
- نرم افزارهای کاربردی (Word و Internet)
- مفاهیم مربوط به اطلاع رسانی پرستاری ، کاربرد کامپیوتر در پرستاری
- ثبت اطلاعات بیمار - گزارش نویسی
- آموزش از طریق کامپیوتر
- نقد یک پایگاه اطلاعاتی
- نقد مدیریت نظام اطلاعات یک بیمارستان داخل کشور

منابع اصلی درس:

۱. یزدان فر ، سیمین . (۱۳۷۸) . شیوه بهره گیری از مراجع پزشکی . قزوین : دانشگاه علوم پزشکی قزوین .
۲. لانکاستر ، ویلفرد . (۱۳۷۹) . نظام های بازیابی اطلاعات . ترجمه جعفر مهرداد . شیراز : نشر نوید .
۳. مورتن ، لسلی . (۱۳۷۱) شیوه بهره گیری از کتابخانه های پزشکی . ترجمه زاهد بیگدلی . تهران دانشگاه علوم پزشکی ایران .
۴. جنتی ، ید اله . (۱۳۸۱) . اینترنت برای پرستارو ماما . تهران : نشر سالم .
۵. محسنی ، حمید . (۱۳۷۰) دستنامه پست الکترونیک و جنبه های کاربردی آن . تهران : نشر کتابدار .
۶. درویش آ، فناوری اطلاعات در پرستاری، انتشارات فراگفت و توسعه قلم، ۱۳۹۰
7. International Nursing Index. The National Library of Medicine, Lippincott, New Yirk. (last ed.)
8. Cumulative Index to Nursing & Allied Health Literature. CINAHL Information System. (last ed.)
9. Computers in Nursing /Linda. Lippincott, New York. (last ed.)
10. Hebda TL, Czar P. Handbook of Informatics for Nurses & Healthcare Professionals, Pearson Publishing. 4th ed, 2009
11. Kumar S, Snock H., Telenursing, Springer Publishing, 1th ed, 2011.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- تمرینات عملی (پنج مورد)
- تکلیف پایان ترم (دو مورد)

هدف کلی درس: گسترش دانش دانشجویان در زمینه نقش تغذیه در تامین سلامت فرد در دوره های مختلف زندگی به منظور پیشگیری از بروز سوء تغذیه ، و ارتقاء دانش مربوط به مصرف مواد غذایی در زندگی روزمره و همچنین آشنا کردن دانشجوی پرستاری با انواع رژیم های غذایی در درمان بیماری ها ، و اهمیت آموزش به بیمار در مورد رعایت رژیم غذایی مرتبط

شرح درس: در این درس اصول تغذیه ، ترکیبات مواد غذایی ، نقش تغذیه در ارتقاء سطح سلامت و بررسی وضعیت تغذیه ای بزرگسالان و سالمندان، انواع رژیم های غذایی در بیماری های مختلف و بهداشت مواد غذایی مورد بحث قرار می گیرد.

رئوس مطالب : (۲۶ ساعت)

بخش اول

- تعریف واژه ها، اهمیت تغذیه در سلامت و مشکلات تغذیه ای شایع در ایران و جهان
- هضم، جذب، متابولیسم و نقش مواد مغذی
- نقش آداب ، سنن و سبک زندگی در تغذیه

بخش دوم

- شناخت غذا ، تنظیم برنامه غذایی
- آشنایی با رژیم های غذایی درمانی و انواع آنها شامل:

- کم کالری

- پرکالری

- پر پروتئین

- کم چربی

- کم نمک

- مایع شفاف

- نرم

- آشنایی با انواع رژیم های غذایی در بیماری های مختلف شامل:

- اختلالات دستگاه ادراری

- اختلالات گوارشی

- قلب و عروق

- کم خونی ها

- سوختگی ها

- دیابت

- چاقی

منابع اصلی درس:

۱. تامپسون ، سینتیا. (۱۳۷۹ یا چاپ جدید). تغذیه : پیشگیری و درمان . ترجمه داریوش ، کوهی کمالی . چاپ اول.
۲. فاکس ، برایان آنتونی ، کامرون ، آلن چی (۱۳۷۶ یا چاپ جدید). دانش غذا ، تغذیه و سلامتی ، ترجمه داریوش کوهی کمالی، تهران : فارابی.
3. Dudak, S., Nutrition Essentials for Nursing Practice,(last ed.). Philadelphia: Lippincott.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های مرحله ای و نیمسال
- آزمون پایانی

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف از ارائه این درس انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری ها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه گیرشناسی بیماری های شایع کشور می باشد.

شرح درس: این درس به منظور آشنا کردن دانشجوی پرستاری با اصول همه گیرشناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات بهداشتی جامعه می باشد. بدین منظور مفاهیمی چون سلامت و بیماری، پیشگیری و سطوح آن، غربالگری، تغییرات شدت بیماری و مراحل سیر بیماری، مدل های اپیدمیولوژیک برخورد با بیماری ها و شاخص های بهداشتی، مروری بر انواع مطالعات اپیدمیولوژیک مورد بحث قرار می گیرند. سپس بر اساس این مفاهیم به بررسی اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع و بیماری های غیر واگیر و بیماری های مشترک بین انسان و حیوان پرداخته می شود.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری)

- تعریف و تاریخچه
- مفاهیم اپیدمیولوژی
- مفهوم سلامت و بیماری، سیر طبیعی بیماری ها، پیشگیری و سطوح آن
- تغییرات شدت بیماری، زنجیره عفونت و تغییرات تظاهرات عفونت (فرآیند عفونت، منابع عفونت، روش های انتقال، الگوی ایجاد بیماری، اقدامات کنترل و پیشگیری)
- مدل های اپیدمیولوژیک (مدل چند علتی) و کاربرد آن در کنترل و پیشگیری بیماری ها (عامل بیماریزا، میزبان، محیط)
- شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی
- منابع اطلاعاتی در بهداشت اجتماعی
- جنبه های اپیدمیولوژی بهداشت، حرکات جمعیت و شاخص های جمعیتی
- روش های مطالعات اپیدمیولوژی: (اپیدمیولوژی توصیفی (شخص - مکان - زمان) تحلیلی (مطالعات تجربی و مطالعات مشاهده ای) مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر
- غربالگری و نقش آن در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم
- انواع اپیدمی ها و جنبه های انتقال بیماری
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع (سل، بروسلوز، مالاریا)
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های منتقله از راه جنسی
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های غیر واگیر مزمن (سرطان ها، قلبی و عروقی، تب رماتیسمی، هپاتیت).
- حوادث و سوانح

- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های مشترک انسان و حیوان (تب کریمه و کنگو، بروسلون، هاری ، لیشمانیوز)
- مشارکت در بحث های گروهی کلاس

منابع اصلی درس:

1. Farmer, R., & Miller, D., Lecture notes on Epidemiology and Community Medicine. (last ed.). Oxford: Blackwell.
2. Stanhope, M., & Lancaster, J., Community and public Health Nursing,(last ed). St. Louis: Mosby.
3. Logan, B.B., & Daw Kins. C.E. ,Family Center Nursing in the Community.(last ed.).

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم
- نمره پروژه تحقیقاتی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجویان با مفاهیم اصلی روانشناسی با تاکید بر رفتارهای فردی و گروهی و ارتباطات اجتماعی

شرح درس: در این درس تعریف و انواع روانشناسی، هوش، تفاوت‌های فردی، یادگیری، حافظه، تفکر، شخصیت، انگیزش و هیجان، تعارض و ناکامی و سازگاری، احساس و ادراک مورد بحث قرار می‌گیرد. به علاوه به تفضیل در مورد فرهنگ (فرهنگ و شخصیت)، رفتار، کیفیت رفتار، و رفتارها و ارتباطات اجتماعی، گروه‌های اجتماعی (ساختار و عملکرد خانواده و ...)، عشق، دوست داشتن و ..... می‌پردازد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- معرفی درس و تاریخچه، تعریف، انواع روانشناسی
- مفاهیم و مکاتب روانشناسی
- تفاوت‌های فردی
- پایه‌های عصبی - زیستی رفتار
- احساس و ادراک
- هوش، شخصیت
- یادگیری، حافظه، تفکر
- انگیزش، هیجان و نیازها
- تعارض، ناکامی و سازگاری
- عشق و دوست داشتن
- رفتار، نگرش و فرهنگ
- خود آگاهی
- ارتباطات بین فردی، گروهی و اجتماعی
- ساختار عملکرد خانواده و افزایش جمعیت
- پرخاشگری - رفتارهای اجتماعی بدون پرخاشگری
- ناهنجاری‌های اجتماعی

منابع اصلی درس:

۱. گنجی، حمزه (۱۳۸۰). روانشناسی عمومی. تهران: رشد.
۲. کریمی، یوسف (۱۳۷۵ یا چاپ جدید). روانشناسی اجتماعی. ویرایش دوم. تهران: ارسباران.
۳. آتکینسون، ریتال ال، هیلگارد، ارنست روپیکوت (۱۳۷۸ یا چاپ جدید). زمینه روانشناسی هیلگارد، ترجمه محمد تقی براهنی، تهران: رشد. ویرایش دوم.
۴. آردنسون، الیوت (۱۳۷۳ یا چاپ جدید). روانشناسی اجتماعی. ترجمه حسین شکرکن. تهران: رشد، چاپ ۸.

۵. دواچی ، اقدس و دیگران (۱۳۸۱). روانشناسی اجتماعی برای پرستاران و ... ، تهران : نشر شهرآب
۶. نصیری ، محمود . (۱۳۸۰ یا چاپ جدید). روانشناسی اجتماعی برای پرستار ، تهران : بشری
۷. بردشاه ، جان . (۱۳۸۱). آفرینش عشق ، ترجمه نیره ایجادی ، جواد شافعی مقدم . تهران : پیکان.
8. Myers, D., Social Psychology. (last ed.).Newyork:Mc Crawhill.
9. Robert, L.S., &Homer, J.J., Experimental Psychology.(last ed.).
10. Smith, E., & Mackie, D., Social Psychology , (last ed.) Philiadelphia press.
11. Reece, B. and Brandt, R Effective human relations in organization.Houghton Mifflin company, New Jersey.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- شرکت فعال در بحث های کلاس
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

نام درس: داروشناسی (فارماکولوژی)

کد درس ۱۳

پیش نیاز یا همزمان: بیوشیمی، تشریح، فیزیولوژی، انگل شناسی و میکروب شناسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی این درس: آشنایی با خانواده های مختلف دارویی، اثرات فارماکولوژیک آنها، مکانیسم اثر داروها، عوارض جانبی داروها، موارد مصرف بالینی داروها به منظور کسب مهارتها در به کاربردن داروها (با مقیاس و مقدار، راه تجویز و زمان صحیح تجویز دارو) می باشد. همچنین شناخت و یادگیری دقیق "توجهات خاص پرستاری در مورد هر خانواده دارویی، وکسب توانائی و بکارگیری تدابیر لازم جهت حفاظت از بیمار در برابر عوارض احتمالی داروهای ویژه مد نظر قرار می گیرد.

شرح درس: در این درس کلیات و مفاهیم فارماکولوژی شامل فارماکودینامیک، فارماکوکینتیک، اشکال مختلف داروئی و نحوه اثر آنها معرفی و مورد بحث قرار می گیرد. در هر یک از دسته های دارویی ضمن معرفی یک تا چند داروی مهم به نحوه عمل، موارد مصرف بالینی، عوارض جانبی و تداخلات بینداروهای آن دسته با دسته های دیگر پرداخته می شود. به علاوه توجهات خاص پرستاری در دادن داروها و آموزش به بیمار و چگونگی به کارگیری تدابیر لازم پرستاری جهت مقابله با عوارض احتمالی داروهای خاص توضیح داده می شود.

رئوس مطالب: نظری: (۳۴ ساعت)

- کلیات فارماکولوژی
- فارماکودینامیک
- فارماکوکینتیک
- اشکال دارویی و نحوه اثر آنها
- کلیات سیستم اعصاب خودمختار
- داروهای پاراسمپاتومیمتیک و پاراسمپاتولیتیک
- داروهای مقلد سمپاتیک و سمپاتولیتیک
- داروهای سمپاتولیتیک
- داروهای بی حس کننده موضعی و شل کننده های عضلانی
- داروهای ضد فشار خون
- داروهای موثر در درمان آنژین صدری و آریتمی قلبی
- داروهای موثر در درمان نارسایی احتقانی قلب
- داروهای موثر بر اختلالات سیستم تنفسی
- داروهای موثر در درمان کم خونی
- داروهای پائین آورنده چربی خون
- داروهای ضد انعقاد خون
- داروهای ضد انگلی

- اتوکوئیدها و آنتاگونیست های اوتاکوئیدی
- کورتیکواستروئیدها
- هورمونهای هیپوتالاموس و هیپوفیز
- گونا دو تروپین ها و هورمون های جنسی
- آنتی بیوتیک های بتالاکتام و ماکرولیدها
- تتراسیکلین ، کلرامفنیکل و آمینو گلیکوزیدها
- سولفونامیدها و آنتی سپتیک ها
- داروهای ضد سل ، جذام و ضد قارچ
- داروهای ضد ویروس
- داروهای ضد سرطان
- انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی و تزریقی
- داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی
- داروهای موثر بر غده تیروئید و متابولیسم استخوان
- بیهوش کننده های عمومی
- داروهای ضد سایکوز
- داروهای ضد افسردگی ، ضد اضطراب و خواب آور
- داروهای ضد صرع و پارکینسون
- داروهای ضد درد ، مخدرها
- داروهای ضد درد غیر مخدر
- معرفی داروهای گیاهی و طب سنتی

منابع اصلی درس:

1. Freeman Clark , J., Queener, S., Karb , V. , Pharmacologic Basis of Nursing Practice. (last ed.) .St. Louis :Mosby.
2. Katzung, B.G., et al. ,Basic and Clinical Pharmacology. (last ed.).
3. Finkel ,R. Clark,M. Cubeddu, L,X. Lippincotts Illustrated Reviews : Pharmacology.(last ed.)

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های کوتاه
- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

هدف کلی درس: آشنائی دانشجویان با متون منابع علمی و واژه های رایج در رشته پرستاری و کسب توانایی درک مفاهیم ، به منظور بهره گیری از کتب و مجلات علمی پژوهشی پرستاری و ارتقاء سطح دانش حرفه ای.

شرح درس: در این درس متونی به زبان انگلیسی در ارتباط با پرستاری در اختیار دانشجویان قرار می گیرد تا آن ها بتوانند تمرینات واژگانی انجام داده و کاربرد واژه ها را در جملات مشخص نمایند . به علاوه شناسائی انواع پاراگراف و تنظیم پاراگراف ها به منظور درک مفهوم اصلی مطرح شده در هر پاراگراف آموزش داده می شود. ترجمه متون پرستاری به فارسی و شناسائی واژگانی و معادل یابی آن ها به فارسی نیز در این درس گنجانده شده است.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- معرفی اختصارات پزشکی و پرستاری متداول ، پسوندها و پیشوندهای مصطلح در پزشکی
- آموزش نحوه استفاده صحیح از فرهنگ لغات
- آموزش نحوه خواندن متون علمی مربوط به پرستاری با سرعتی مناسب و همراه با درک مفاهیم
- آموزش اصول ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی پرستاری
- آموزش خلاصه کردن فهرست گونه مطالب

منابع اصلی درس:

۱. کیهانی ، علیرضا ، برکت ، فخرالسادات ، اکبری ، زهرا ، ترابی گودرزی ، رضا . (۱۳۸۰) . انگلیسی برای دانشجویان رشته پرستاری . چاپ اول . انتشارات سمت.
۲. مجلات مربوط به پرستاری

3. Birmingham, J.J. ,Medical terminology. A Self Learning Text: (last ed.).

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- شرکت فعال در بحث های کلاس و ارائه تکالیف مورد نظر
- آزمون های کوتاه
- آزمون های پایان ترم
- نوشتن و ارائه یک مقاله مروری

نام درس: فرایند آموزش بیمار (Patient education)

کد درس ۱۵

پیش نیاز یا همزمان: -----

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با نظریه ها ، مراحل و انواع روش های فراگیری ، تدوین و تنظیم فلسفه ، اهداف کلی و جزئی بر اساس برنامه های آموزش ، کاربرد روش های نوین و روش تعلیم و تعلم در امور آموزشی و ارزشیابی فعالیت های آموزش پرستاری ، آشنائی دانشجو با وسایل و مواد سمعی و بصری ، قواعد و محدودیت ها و کاربرد آموزشی هر یک از آن ها

شرح درس: یکی از نقش های پرثمر و نتیجه بخش پرستاری در پیشگیری از بیماریها، تسریع بهبودی و پیشگیری از عوارض ناشی از بیماری و درمان ، آموزش به مددجو است که این رسالت با شناخت نیازهای و توانائی ها جسمی ، روانی و اجتماعی مددجو و با استفاده مناسب از امکانات و تجهیزات آموزشی میسر خواهد بود. لذا ضروری است پرستاران از اصول و فنون آموزش اطلاع کافی داشته باشند تا بتوانند به طور صحیح و مطلوب این مسئولیت خود را به انجام رسانند.

رئوس مطالب

الف : نظری (۹ ساعت)

مفاهیم آموزش و یادگیری

- تعریف آموزش
- تعریف یادگیری
- تفاوت بین آموزش و یادگیری
- ماهیت یادگیری (فراگرفتن ، نگهداری ، یادآوری ، باز شناسی)
- ملاک های یادگیری (مقدار ، وقت ، دقت ، صحت)
- انواع یادگیری (علامتی ، محرک - پاسخی ، معنی دار ، طوطی وار و ...)
- قوانین یادگیری (آمادگی ، اثر)
- موانع یادگیری (کسل کنندگی ، پیچیدگی)
- اصول یادگیری (توجه به نیازهای یادگیرنده)

طراحی آموزش

- اهداف (کلی ، رفتاری)
- شرایط آموزش (محیط ، فرد آموزش دهنده)
- منابع (پمفلت ، کتابچه آموزشی ، کتاب ، پوستر)

تعیین نیازهای آموزشی مددجویان

- بررسی و شناخت مددجویان از نظر جسمی ، روانی و اجتماعی
- تشخیص نیازهای آموزشی مددجویان

نقش ارتباط در آموزش

روش های آموزش (گفتگو ، بحث گروهی ، شبیه سازی ، ایفای نقش ، معرفی موردی ، نمایش)
 نقش مواد و وسائل در امر آموزش (درک بهتر مفاهیم انتزاعی ، یادگیری راحت تر ، صرفه جویی در وقت)
 مواد و رسانه های آموزشی (اسلاید ، فیلم آموزشی ، ویدئو ، اورهد و کتاب ، پمفلت)
 ارزشیابی (تعریف ، انواع و علت انجام هر یک از انواع ارزشیابی)
 ب : عملی (۱۷ ساعت)

• تدوین و طراحی برنامه آموزشی برای مددجو و ارائه آن به طریقه ایفای نقش ، یا بصورت پروژه عملی در کلاس

منابع اصلی درس:

۱. صابرين ، معصومه (۱۳۸۱) . چگونه طرح درس بنویسیم؟
۲. عبدالعلیان ، معصومه . (۱۳۸۲) . روش های تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری و مامائی .
۳. مهاجر ایروانی ، تانیا (۱۳۸۰) . اصول آموزش به بیمار . تهران : سالمی
4. Guilbert, J.J. , Educational Handbook of Health Personnel. Last ed. Geneva: WH.
5. Harris, S., Human Communications. (last ed.) . Manchester: Black Well.
6. Cooper, J.M. , Classroom Teaching skill. (last ed.) . Lexington: D.C. Health and Company.
7. Freeman, J., Quality Basic Education: The Development of Competence. last ed, Paris : Unesco.
8. Anderson, L.W., Increasing Teacher Effectiveness. paris: Unesco.
9. Smith, C.J, Effective Classroom Management .(last ed.) . London: R outledge.
10. Ross, K.N ., Planning the Quality of Education: The Collectetion and use of Data for Informed Decision – Making . (last ed.) . Paris: Unesco.
11. Lefrancois, G.R., Psychology for Teaching . (last ed.) . Bclmont: Wadsworth Publishing.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم
- انجام عملی آموزش به بیمار در حضور سایر دانشجویان و استاد مربوطه در بیمارستان و (بالین بیمار)

پیش نیاز یا همزمان: ---

تعداد واحد: ۴ (۲/۵ واحد نظری - ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجوی پرستاری با مفاهیم اساسی مرتبط با ارائه مراقبت به مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری و کسب توانایی‌های لازم به منظور اجرای روش‌های بالینی پرستاری قادر میشود ، با تکیه بر رعایت قوانین ، مقررات و اخلاق و ارتباطات حرفه ای و به کارگیری احکام اسلامی.

شرح درس: این درس به عنوان درسی پایه ارائه می گردد وهدف از آن آماده سازی دانشجوی پرستاری برای مراقبت از مددجویان مبتلا به مشکلات سلامتی است. در این درس دانشجوی پرستاری قادر می شود ضمن آشنائی با مفاهیم اساسی و کسب مهارت در مراقبت از مددجویان در بالین ، در راستای ارتقاء ، تامین و حفظ سلامت آن ها از تفکر خلاق در به کار گیری فرآیند پرستاری بهره جوید و همواره رعایت قوانین ، مقررات به اخلاق و ارتباطات حرفه ای و احکام اسلامی را مد نظر قرار دهد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۴۳ ساعت)

- تعریف حرفه پرستاری، تاریخچه پرستاری (به اختصار)
- مفهوم سلامت و تعریف آن، طیف سلامت و بیماری
- تعریف نیاز، نیازهای اساسی انسان
- نیاز به اکسیژن و اکسیژن رسانی
- نیاز به امنیت و تأمین امنیت مددجویان
- مفهوم تغذیه در مراقبت از مددجویان
- مفهوم تعادل مایعات و الکترولیت ها، دفع (مدفوع وادرار...)
- فرآیند پرستاری (و تاکید بر استفاده از تشخیص های پرستاری NANDA)
- مفهوم خواب و استراحت
- مفهوم نیاز به آسایش
- مفهوم نیازهای بهداشتی
- علایم حیاتی و ثبت آنها
- پیشگیری و کنترل عفونت
- مفهوم درد و تسکین درد
- مفهوم حرکت و بی حرکتی ، عوارض مربوط به بی حرکتی
- فرآیند التیام زخم
- مراقبت های قبل و بعد از عمل جراحی - کاربرد فرآیند پرستاری
- پذیرش، انتقال و ترخیص ، برنامه ریزی ترخیص (Discharge Plcening)
- اصول گزارش نویسی و مستند سازی مبتنی بر فرآیند و تشخیص های پرستاری
- آموزش به مددجو / بیمار و خانواده

- دارو دادن و محاسبات دارویی
- کاربرد احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان
- کاربرد اخلاق، قوانین و مقررات پرستاری در حین ارائه تدابیر پرستاری

ب: عملی (۵۱ ساعت)

در این بخش مهارت های پرستاری به تناسب سرفصل دروس نظری در واحد مهارت های بالینی (Skill Lab) توسط مدرسین به طور عملی تدریس می گردد و به دانشجویان فرصت تمرین و تکرار با استفاده از مدل های انسانی و یا مدل های آموزشی داده می شود.

رئوس مطالب این بخش عبارتند از :

- شستشوی دست به روش طبی و جراحی با هدف پیشگیری و کنترل عفونت
- مرتب کردن واحد مددجو در راستای رعایت بهداشت و نظافت محیط مددجو / بیمار
- تغییر وضعیت و جابجایی مددجو / بیمار به منظور پیشگیری از زخم بستر، تحریک گردش خون، فراهم ساختن آرامش و راحتی مددجو / بیمار
- مهارت های بهداشت فردی جسمی (حمام ، مراقبت از دهان و دندان) و روحی (کاهش اضطراب و ...)
- اصول و کنترل علائم حیاتی
- چگونگی ثبت گزارشات پرستاری مبتنی بر کاربرد فرآیند و تشخیص های پرستاری
- پذیرش
- انتقال و ترخیص (برنامه ریزی ترخیص)
- کاربرد روشهای درمانی سرمایش و گرمایش
- کاربرد روش های خاص در برطرف کردن نیازهای تغذیه ای (لوله معده ، گاستروستومی)
- برطرف کردن نیازهای دفع در مددجو / بیمار از راه طبیعی و کیسه کلتومی
- بر طرف کردن نیازهای دفع ادراری در مددجو / بیمار از راه طبیعی و سند ادراری
- اصول استفاده از وسایل استریل:
- اصول بازکردن وسایل استریل
- پوشیدن دستکش و بیرون آوردن آن
- مراقبت از مددجوی / بیمار ایزوله
- نحوه تامین اکسیژن از طریق مختلف (سند ، ماسک)
- ساکشن دهان ، بینی و تراکیاستومی
- نحوه مراقبت از زخم (پانسمان ، کوتاه کردن درن و خارج کردن آن و کشیدن بخیه)
- نحوه انجام انواع بانداژ
- انواع روش های دارو درمانی (خوراکی ، پوستی ، شیاف ، قطره های چشمی ، بینی و گوشه ، تزریقات عضلانی ، وریدی ، زیر جلدی و داخل جلدی)
- انجام محاسبات دارویی
- مراقبت از جسد

لازم به ذکر است که در آموزش عملی مهارت های پرستاری با استفاده از روش شبیه سازی از دانشجویان انتظار می رود که هدف از انجام مراقبت را بیان کرده و نحوه برقراری ارتباط با مددجو را نمایش دهد، به علاوه لازم است

محیط مددجو / بیمار و وسایل کار را فراهم کرده و بیمار را از نظر روانی و جسمانی جهت انجام روش های مراقبتی خاص آماده و در نهایت نتایج کار را گزارش و ثبت نماید.

منابع اصلی درس:

۱. موسوی، ملیحه السادات ، عالیخانی ، مریم (۱۳۸۲). روش های پرستاری بالینی . تهران : شهرآب- آینده سازان (تجدید نظر چهارم).
۲. پوتر، پاتریشیا آن ، پری ، آن گریفین (۱۳۸۱). اصول و فنون پرستاری پوتر و پری . ترجمه اساتید دانشکده پرستاری و مامائی ایران . تهران : سالمی
3. Kozier,B.,Erb,G., Fundamentals of Nursing:Concepts.Process and Practic. last ed .New York : Prentice Hall.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری

- آزمون های دوره ای
- آزمون پایان ترم
- ارائه تکالیف مورد نظر

عملی

- مشاهده نحوه انجام روش های پرستاری توسط دانشجو در فرصت های تمرین و تکرار
- نمایش عملی روش ها در حضور مربی طی آزمون های دوره ای
- نمایش عملی روش ها در حضور مربی در مرحله آزمون پایانی (OSCE)

تذکر: روش تدریس عملی به صورت شبیه سازی ، ایفای نقش و نمایش صورت گیرد

نام درس: اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه‌ای

کد درس ۱۷

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

شرح درس: این درس مبانی نظری و مهارت‌های لازم برای اقدامات اخلاقی در مراقبت‌های پرستاری و برقراری ارتباط حرفه‌ای را بر اساس ارزشهای انسانی فراهم می‌کند. در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان / بیماران و خانواده آنها آشنا شده و راههای توسعه اعمال اخلاقی در پرستاری را فرا می‌گیرند. در این درس علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق پرستاری، نظریه‌های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه‌های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه‌ای پرستاری تجزیه و تحلیل می‌شود. در این درس فراگیران به موضوعات اخلاقی در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم‌گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می‌کنند تا از این راه صلاحیتهای اخلاق حرفه‌ای در آنها تقویت شود.

اهداف:

فراگیران در پایان این درس قادر خواهند بود:

- ۱- جنبه‌های تاریخی و مبانی نظری اخلاق پرستاری را بیان کنند
- ۲- اصول اخلاق زیستی و کاربردهای آن در پرستاری را شرح دهند
- ۳- دیدگاههای اخلاقی در کار پرستاری را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند
- ۴- راههای تصمیم‌گیری اخلاقی با در نظر گرفتن روابط انسانی در رشته‌های مختلف علوم پزشکی، منطبق با اخلاق پرستاری را توضیح دهند
- ۵- در مباحث مربوط به تصمیم‌گیریهای اخلاقی در مراقبت از مددجویان مشارکت کنند
- ۶- راهکارهای توسعه عملکرد اخلاقی در پرستاری را شرح دهند
- ۷- نسبت به موضوعات اخلاقی حساسیت نشان دهند
- ۸- نسبت به حمایت از حقوق مددجویان / بیماران متعهد باشند
- ۹- رشد اخلاق حرفه‌ای خود و محیط کاری خود را مورد نقد قرار دهند
- ۱۰- کاربرد ارزشهای اخلاقی و کرامت انسانی را در محیط‌های کاری خود مورد نقد قرار دهند

رئوس مطالب:

الف: نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

- ۱- تعریف اخلاق پرستاری و اهمیت آن
- ۲- معنویت و فلسفه اخلاق
- ۳- سلامت و معنویت
- ۴- کرامت انسان و ارزشهای اخلاقی اسلامی
- ۵- تاریخ اخلاق پرستاری و روابط انسانی
- ۶- اصول اخلاق زیستی (اتونومی، سود رسانی، عدم ضرر و زیان، عدالت)
- ۷- حساسیت اخلاقی در امر آموزش پرستاری (بالینی)

- ۸- مدل‌های ارتباطی پزشک - پرستار - بیمار
- ۹- اصول تصمیم‌گیری بر اساس مبانی اخلاقی در تقابل با مشکلات حرفه‌ای پرستاری
- ۱۰- مفاهیم اخلاقی در قوانین پرستاری
- ۱۱- شناخت حقوق اساسی بشر و احترام به حقوق مددجو/ بیمار
- ۱۲- مسئولیت‌های حرفه‌ای پرستاران مبتنی بر موازین اخلاقی
- ۱۳- موضوعات اخلاقی در مراقبت پرستاری از گروه‌های آسیب‌پذیر
- ۱۴- کدهای اخلاقی و راهنماهای حرفه‌ای
- ۱۵- اخلاق حرفه‌ای در نظام سلامت
- ۱۶- معضلات اخلاقی و قانونی در پرستاری (سوء رفتار حرفه‌ای، غفلت، ...)
- ۱۷- بکارگیری اصول اخلاقی و رعایت ارزشهای انسانی و حرفه‌ای در جریان ارائه مراقبت‌های تخصصی به مددجو/ بیمار خاص و خانواده‌های آنها

ب: عملی نیم واحد (۱۷ ساعت)

- ارائه گزارش کتبی و شفاهی (کنفرانس) از چالش‌های اخلاق پرستاری و روابط حرفه‌ای پرستاری در یکی از بخش‌های مراقبت پرستاری بالینی
- ارائه راهکارها مبتنی بر موازین و کدهای اخلاقی

منابع اصلی درس:

۱. قرآن کریم
۲. نهج الفصاحه
۳. نهج البلاغه
۴. رساله حقوق امام سجاد علیه السلام
۵. کلینی رازی، محمد ابن یعقوب، اصول کافی، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵.
۶. بحار الانوار
۷. مصباح یزدی، محمد تقی، آموزش فلسفه، تهران: انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴.
۸. مصباح یزدی، محمد تقی، در جستجوی عرفان اسلامی، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۷.
۹. لاریجانی، باقر، پزشک و ملاحظات اخلاقی ج ۱ و ۲، انتشارات برای فردا، تهران، ۱۳۸۳.
۱۰. دماری، بهزاد، سلامت معنوی، انتشارات طب و جامعه، تهران: چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸.
۱۱. طباطبائی، محمد حسین، معنویت تشیع، قم: انتشارات تشیع، ۱۳۵۴.
۱۲. مطهری، مرتضی، آزادی معنوی، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۶۱.
۱۳. بوالهروی، جعفر، موضوعات و زمینه‌های پژوهش در موارد مشترک روانشناسی، روانپزشکی و مذهب، اندیشه و رفتار، سال سوم شماره ۱۰ و ۹، ۱۳۷۶.
۱۴. اشرفی، منصور، اخلاق پزشکی و سوء رفتار حرفه‌ای، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران ۱۳۸۴.
۱۵. جولایی، سودابه، دهقان نیری، ناهید، اخلاقیات در پرستاری، وزارت بهداشت، معاونت سلامت- دفتر امور پرستاری، ۱۳۸۸.

- 16- B, Rich K. L , Nursing Ethics Across the curriculum and into practice, Boston: Jones and Bartlett Publishers.(last ed.)
- 17- Davis A. J, Tschudin V., Rave L. D. Essentials of teaching and learning in nursing, (last ed.)
- 18-Thompson I. E, Melia K. M, Boyd Kenneth M, Horsburgh D. Nursing ethics, Edinburgh: Churchill Livingstone, (last ed.)
- 19-Sachedina,A.,Islamic biomedical ethics .Principles and Application .Oxford University Press,2009, (last ed.)

شیوه ارزیابی دانشجو: :

- نظری: امتحانات کتبی دوره‌ای و پایانی
- عملی: ارزشیابی گزارشات کتبی و شفاهی ارائه شده

نام درس: پرستاری سلامت فرد و خانواده

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۱/۵

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: این درس تجارب یادگیری در زمینه بررسی، شناخت و تشخیص مسائل و مشکلات سلامت خانواده و روش های حل آن را فراهم می سازد.

شرح درس: اساس سلامت جامعه، توجه به سلامت خانواده به عنوان مهمترین نهاد اجتماعی است. این درس؛ به مفهوم خانواده و انواع آن، خانواده از دیدگاه اسلام، مراحل تکامل خانواده و وظایف خانواده در هر یک از این مراحل، ساختار، نقش، ارتباط و عملکرد خانواده، بحران در خانواده و روش های تطابق با آن، سوء رفتار در خانواده و خانواده های آسیب پذیر با انجام بازدید از منزل و بکارگیری فرآیند پرستاری می پردازد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

- مفهوم خانواده، انواع آن
- خانواده از دیدگاه اسلام
- اصول بهداشت فردی و سلامت خانواده
- مراحل تکامل خانواده: وظایف خانواده و نیازهای سلامت در هر مرحله
- ساختار فعالیت های خانواده
- اصول باز دید منزل و به کارگیری فرآیند پرستاری در بررسی وضعیت سلامت خانواده
- بحران در خانواده و روش هاس تطابق با آن
- سوء رفتار در خانواده (کودک آزاری... و سالمند آزاری)
- خانواده های آسیب پذیر: معلولیت، اعتیاد - طلاق...

منابع:

1. Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster, Public Health Nursing : Population-Centered Health Care in the Community, 8th Edition Elizabeth T. Anderson, Judith M. McFarlane. Community As Client: Application of the Nursing Process, last ed
2. Joanna Rowe, Vivian Gedaly-Duff, Shirley May Harmon Hanson. Family Health Care Nursing: Theory, Practice, and Research, 4th Edition. Available: http://ners.unair.ac.id/materikuliah/ebooksclub.org_Family_Health_Care_Nursing_Theory_Practice_amp_Research_4th_Edition.pdf
3. Marilyn R Friedman, Vicky R. Bowden, Elaine Jones. Family Nursing: Research, Theory, and Practice (5th Edition)
۴. میمنت حسینی، کاملیا روحانی، صفیه حسین زاده. پرستاری بهداشت خانواده : مورد استفاده دانشجویان پرستاری و پیراپزشکی. انتشارات بشری، فروردین ۱۳۸۹
۵. مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط

شیوه ارزشیابی دانشجویی:

- مشارکت در بحث گروهی
- تهیه و ارائه کارگروهی
- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

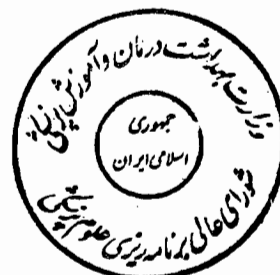

هدف کلی درس: انتقال دانش و اطلاعات لازم در زمینه سلامت جامعه و مبانی آن به دانشجویان با به کارگیری اصول خدمات بهداشتی اولیه بتواند در قالب فرایند پرستاری و مبتنی برشواهد تدابیر مناسب جهت حل مشکلات سلامت جامعه را ارائه نماید.

شرح درس: نظر به اینکه تامین سلامت جامعه در گرو خدمات سلامت توسط نیروی انسانی آموزش دیده است، در این درس؛ مفاهیم اصلی سلامت شامل: سلامت و طیف سلامت و بیماری، پیشگیری از بیماریها، مراقبت های اولیه بهداشتی، حفظ و ارتقاء سلامت، اقتصاد سلامت؛ نقش ها و فعالیت های پرستار سلامت جامعه و تیم سلامت، نظامهای ارائه دهنده خدمات سلامت، نیاز های بهداشتی جامعه، فرایند آموزش بهداشت، ایمن سازی و بهداشت مدارس گنجانده شده است.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

- تاریخچه پرستاری سلامت جامعه
- گستره کاری پرستار سلامت جامعه
- نقش ها و فعالیت های پرستار سلامت جامعه در تیم سلامت،
- سلامت و طیف سلامت و بیماری
- تعریف سطوح پیشگیری و راهبرد های مرتبط
- مراقبت های اولیه بهداشتی
- نظریه و الگو های حفظ و ارتقاء سلامت
- پرستار و اقتصاد سلامت
- پویایی گروه
- کار با گروه های آسیب پذیر
- عوامل تعیین کننده های سلامت (زیستی، فرهنگی- اجتماعی و...)
- نظام های ارائه دهنده خدمات سلامت
- اصول نیاز سنجی بهداشتی جامعه
- ایمن سازی
- پرستاری بهداشت مدارس
- اهمیت نقش پرستار در حفظ و ارتقاء سلامت و رشد کودک (پیشگیری از عوارض زیستی فرهنگی و اجتماعی)

منابع اصلی درس:

- 1- Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster, Public Health Nursing : Population-Centered Health Care in the Community, 8th Edition
- 2- Elizabeth T. Anderson, Judith M. McFarlane. Community As Client: Application of the Nursing Process, last ed.

۳- مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط

شیوه ارزشیابی دانشجو

- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال
- تهیه و ارائه کار گروهی

نام درس: پرستاری و بهداشت محیط

کد درس: ۲۰

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان پرستاری با عوامل محیطی تاثیر گذار بر سلامت و روش مواجهه با آن
شرح درس: زیر بنای یک جامعه سالم رعایت اصول بهداشت محیط و شناخت عوامل موثر بر آن است. این درس؛
به مفاهیم بهداشت محیط زیست و کار، اماکن عمومی و مسکن؛ بهداشت مواد غذایی، بهداشت مراکز بهداشتی -
درمانی و سلامت در بلایای طبیعی و بحران ها می پردازد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- مفاهیم بهداشت محیط
- اکوسیستم و بحران محیط زیست
- آلودگی هوا و خاک
- آلودگی صوتی، نوری، پرتو ها
- اسید های شیمیایی
- بهداشت آب و فاضلاب
- بهداشت اماکن عمومی و مسکن
- سلامت مواد غذایی
- بهداشت مراکز بهداشتی و درمانی و کنترل عفونت
- بهداشت حرفه ای
- ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان، بندپایان و حشرات)
- بلایای طبیعی و اقدامات در شرایط اضطراری (سیل و زلزله)

منابع اصلی درس:

1-Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster, Public Health Nursing : Population-Centered Health Care in the Community, 8th Edition

2-Elizabeth T. Anderson, Judith M. McFarlane. Community As Client: Application of the Nursing Process, last Ed .

۳-مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط

شیوه ارزشیابی دانشجو:

مشارکت در بحث گروهی، تهیه و ارائه کارگروهی، آزمون میان دوره ای و آزمون پایان نیمسال

هدف کلی درس: آشنائی دانشجویان با روش های بررسی وضعیت سلامت دستگاه های مختلف بدن از سر تا پا و کاربرد مهارت های لازم در ارزیابی مددجو / بیمار

شرح درس: در این درس چگونگی انجام مصاحبه با کسب تاریخچه سلامتی و روش های مختلف معاینه فیزیکی دستگاه های مختلف بدن آموزش داده می شود تا دانشجویان بتوانند بین حالات سلامت و بیماری تمایز قایل شوند. ضمن آن که در انجام بررسی، توجه به تفاوت های سنی مد نظر قرار می گیرد.

رئوس مطالب:

قسمت اول: نظری (۹ ساعت)

- نحوه برقراری ارتباط و انجام مصاحبه با مددجو/ بیمار
- گرفتن تاریخچه پرستاری از مددجو / بیمار
- روش های ارزیابی جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی (مشاهده، معاینه، مصاحبه..) مددجو / بیمار
- آماده سازی محیط و شرایط جهت انجام معاینه
- وسایل انجام معاینات دستگاه های مختلف بدن
- نحوه گزارش نویسی و ثبت اطلاعات حاصل از معاینات به روش SOAPIE

الف- بررسی وضعیت سلامت دستگاه های مختلف بدن شامل:

- پوست و ضمام آن
- سر و گردن
- چشم
- گوش
- دهان
- حلق
- بینی
- غدد لنفاوی

- مجاری تنفسی و ریه ها
- قلب و عروق محیطی
- اعصاب مرکزی و نخاعی
- دستگاه گوارش و شکم
- دستگاه عضلانی- حرکتی

• پستان و دستگاه تناسلی (معاینات دوره ای- خودآزمایی پستان و بیضه ها و غربالگری)

ب: ارزیابی روانی (درجه هوشیاری و بصیرت، تکلم، ادراک، ...)

- ج- ارزیابی اجتماعی (بررسی سلامت خانواده، اشتغال، تحصیلات و ...)
 د- ارزیابی معنوی (اعتقادات و باورهای مذهبی، فرهنگ، ...)

قسمت دوم: عملی (۱۷ ساعت)

- با استفاده از شیوه شبیه سازی ، فیلم های آموزشی و نمایش بر روی مدل انسانی نحوه انجام معاینات به دانشجوی آموزش داده می شود. سپس از دانشجوی خواسته می شود که ابتدا با انجام معاینه بر روی هم کلاسی های خود به تمرین آموخته هایش پرداخته و سپس در محیط های کارآموزی به بررسی وضعیت سلامت بیماران بپردازد تا بتواند تفاوت بین حالت سلامت و بیماری را تشخیص دهد.

منابع اصلی درس:

1. Fuller, J., & Schaller, A. J., Health Assessment : A Nursing Approach.(last ed.) Philadelphia: Lippincott.
2. Leasia, M.S., & Monahan, F.D., A Practical Guide to Health Assessment . (last ed.) . Philadelphia : W.B.Saunders.
3. Potter, P.A., & Weilitz, P.B . , Pocket Guide to Health Assessment.(last ed.).St.Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

نظری

- آزمون های کوتاه بین دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

عملی :

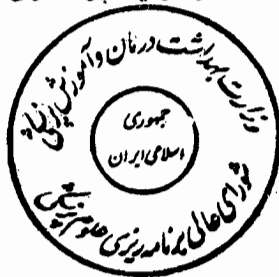
- انجام معاینه فیزیکی یک یا چند دستگاه در مددجو / بیمار و ارائه گزارش مربوطه

هدف کلی درس: هدف این درس انتقال دانش، نگرش و مهارتهای لازم به دانشجو نسبت به بهبود سلامت مادران و نوزادان با رویکرد خانواده محور در راستای تامین سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی از لقاح تا کهنسالی است. و نیز شناخت پویائی فیزیکی، فیزیولوژیکی و روانی مادر و نوزاد و نحوه سازگاری آن ها با این مراحل مد نظر می باشد.

هم چنین آموزش برای پذیرش نقش مادری و پیشگیری از عوامل تاثیر گذار مذهبی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بر سلامت زن و خانواده در انتظار فرزند است

شرح درس: این درس بر پی ریزی یک جامعه سالم مبتنی بر موازین اسلام استوار است. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان، قلمرو فعالیت مادر، نوزاد و سلامت زن به عنوان یک اولویت در ارائه مراقبت های بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی است، اهمیت آموزش در تامین، حفظ و ارتقاء سلامت مادران، نوزادان و پیشگیری از عوارض ناشی از تغییرات بلوغ، بارداری، زایمان و یائسگی شرح داده می شود. این درس با حضور فعالانه دانشجویان در حیطه های آموزش نظری و عملی و آشنائی با مراحل طبیعی زندگی مادر و نوزاد به آن ها فرصت می دهد تا توانائی های لازم را برای ارزیابی سلامت مادر، جنین و نوزاد و به طور کلی خانواده در انتظار فرزند و تشخیص مسائل و مشکلات آن ها کسب نمایند. نظریه ها و اصول پرستاری ارائه شده در این درس پایه ای برای کاربرد تفکر انتقادی، تحقیق و استفاده از فرآیند پرستاری در مراقبت بهداشتی از مادران و نوزادان خواهد بود.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت نظری)

نظری:

کلیات پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان:

- تعریف، اهداف، قلمرو گسترش فعالیت پرستاری بهداشت مادران و نوزادان، نظام ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان و عوامل موثر بر آن، شاخص های مهم حیاتی در بهداشت مادران و نوزادان (میزان های تولد، مرگ و میر مادر، نوزاد)
- استانداردهای مراقبت در بهداشت مادران و نوزادان، مسائل و چالشهای قانونی و اخلاقی
- کاربرد فرآیند پرستاری با تأکید بکارگیری تفکر انتقادی درتأمین و حفظ بهداشت مادران و نوزادان
- ملاحظات فرهنگی و مذهبی و تاثیر آن بر بهداشت مادران و نوزادان (تغذیه، ویا، چشم زخم و ...)
- آمادگی و پذیرش خانواده نسبت به حاملگی و تولد نوزاد

سلامت زن:

- تعاریف سلامت، سلامت زن، نظر اسلام نسبت به سلامت زن
- بلوغ، اولین قاعدگی، عوامل موثر بر شروع اولین قاعدگی، سندرم پیش از قاعدگی اختلالات قاعدگی

- دوره باروری:
- سندرم پیش از یائسگی، یائسگی و عوامل موثر بر آن، عوارض یائسگی
- انجام مداخلات پرستاری در این دوران بر اساس تشخیص های پرستاری

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن:

- اندام های تناسلی خارجی: برآمدگی ونوس، لب های بزرگ و کوچک، کلیتوریس، پرینه، دهلیز، غدبارتولن، غدد اسکن، دهانه پیشابراه، مدخل مهبل و پرده بکارت.
- اندام های تناسلی داخلی: مهبل، رحم، لوله های رحمی، تخمدان ها، عروق خونی، درناژلنفای، رباط ها و اعصاب هریک از اندام های تناسلی.
- سیکل تناسلی: سیکل تخمدانی (مرحله قبل از تخمک گذاری، مرحله تخمک گذاری و مرحله بعد از تخمک گذاری) سیکل قاعدگی (مراحل قاعدگی، تکثیری، ترشحي و قبل از قاعدگی) تاثیر هورمون ها بر سیکل تناسلی زن

لقاح و رشد و تکامل جنینی:

- بلوغ تخمک و اسپرم، انتقال تخمک و اسپرم به لوله های رحمی، لقاح تشکیل و تقسیم تخم، لانه گزینی تخم
- تکوین و تکامل جفت (طرز تشکیل و اعمال جفت)، بند ناف (طرز تشکیل و اعمال بند ناف)، مایع آمنیوتیک (منبع، خصوصیات و اعمال آن)
- پرده های جنینی، رشد و تکامل جنینی، دوره های زندگی تخم، رویان و جنین، مشخصات هر دوره
- رشد و تکامل جنینی در هر دوره، عوامل موثر بر رشد و تکامل جنین، گردش خون جنین

بارداری

- تعریف واژه ها و اختصارات
- علائم و نشانه های حاملگی (علائم حدسی، احتمالی، قطعی)، روش های محاسبه تاریخ احتمالی زایمان
- تغییرات دوران بارداری:
- تغییرات جسمی: تغییرات دستگاه تناسلی (مهبل، رحم، لوله های رحم) پستان ها، دستگاه گردش خون و قلب، دستگاه تنفس، دستگاه گوارش، دستگاه ادراری، وزن، پوست و جدار شکم، غدد مترشحه داخلی، تغییرات اسکلتی، عضلانی و عصبی
- تغییرات روانی (۱): واکنش های روانی مادر، پدر و خانواده در انتظار فرزند در دوران بارداری، تصویر ذهنی زن در بارداری، روان زیست شناسی مادری (نقش هورمون ها و عواملی که در نقش مادری یک زن موثرند). تکامل وظایف مادری (سه ماهه اول، دوم، سوم)، تدابیر پرستاری در تقویت تطبیق مادر با بارداری، نظر اسلام نسبت به نقش مادر در خانواده (۲) واکنش های روانشناختی پدر نسبت به حاملگی، روان زیست شناسی پدری، پدر شدن و مراحل آن، نقش پرستار در مراحل پدر شدن، نظر اسلام نسبت به نقش پدر در خانواده در دوران بارداری زن، مفهوم سندرم کواد (couvade syndrome) در مردان در دوران حاملگی زن.

مراقبت های دوران بارداری:

- اهمیت مراقبت های دوران بارداری، ارزیابی سلامت مادر در دوران بارداری (معاینات اولیه ، معاینات عمومی، گرفتن شرح حال، معاینات مامائی و تست های آزمایشگاهی)، ملاقات روتین (فواصل ملاقات و معاینات مربوطه)
- آموزش مددجو در رابطه با مراقبت از خود: مراقبت از پوست ، پستان ها ، دندان ها ، نوع لباس ، دفع ، خواب و استراحت ، ورزش ، مسافرت ، اشتغال به کار ، مقاربت ، مضرات استفاده از مواد زیان آور مثل سیگار و الکل ، مواد مخدر ، اشعه ایکس ، داروها و اثرات آنها بر جنین
- تغذیه در دوران بارداری: تغذیه و نیازهای غذایی در این دوران ، عوامل خطر تغذیه ای ، آموزش جهت تامین مواد غذایی
- آموزش مددجو در مورد علائم خطرناک و هشدار دهنده در دوران بارداری (خونریزی مهبل ، تورم صورت و انگشتان ، تاری دید ، سردردهای شدید و طولانی ، پارگی کیسه آب)
- واکسیناسیون در دوران بارداری
- آموزش تمرینات تنفسی ، تن آرامی و ورزش های مناسب دوران بارداری
- توصیه های اسلام در مورد بهداشت جسمی و روانی دوران بارداری
- ناراحتی های جزئی دوران بارداری و تدابیر پرستاری مربوطه : تهوع، استفراغ صبحگاهی ، تکرر ادرار ، سوزش معده ، نفخ شکم، یبوست، هموروئید، کمردرد، واریس پا ، انقباضات و کرامپ ها ، خیز، ترشحات مهبل ، تنگی نفس ، بی خوابی، کاهش فشارخون وضعیتی ، سندرم کارپال تانل (Carpal tunnel syndrome).

ارزیابی سلامت جنین

- اهمیت و دلایل بررسی سلامت جنین
- انواع روش های تهاجمی و غیر تهاجمی تشخیص سلامت جنین ، واکنش های روانی مادر به روش های تشخیص سلامت جنین ، مانیتورینگ داخلی و خارجی ، داپلر ، سونوگرافی ، ارزیابی حرکات جنین، OCT NST، بیوفیزیکال پروفایل جنینی (FBP) ، نمونه برداری از پرزهای کوریون (CVS)، نمونه گیری از خون بندناف (PUBS) ، آمینو سنتز و آخرین روش ها بر اساس پیشرفت های نوین طب جنینی (تعریف ویژگی های هر روش ، موارد استفاده ، عوارض و مراقبت های پرستاری در هر روش)

ژنتیک و مشاوره ژنتیک

- اهمیت ژنتیک در بهداشت مادران و نوزادان
- مروری بر اختلالات کروموزومی (اختلالات کروموزوم های جنسی و غیر جنسی) و اختلالات ژنی (الگوی انتقال ، اختلالات چند ژنی و تک ژنی ، بیماری های ژن غیر جنسی ، اختلالات ژن جنسی)
- تشخیص اختلالات ژنتیکی در دوران بارداری
- مشاوره ژنتیک (اهداف ، مشخص کردن خانواده آسیب پذیر ، مسائل اخلاقی) ،
- نقش پرستار در مشاوره ژنتیکی
- نظر اسلام نسبت به داشتن نسل سالم
- خدمات پزشکی در سقط های مجاز و درمانی

زایمان طبیعی :

الف- عوامل موثر بر زایمان طبیعی :

- جنین ، استخوان ها، درزها و فونتانل های سر جنین ، وضع (Attitude) ، قواره (Lie) قرار گرفتن (Position) ، ایستگاه (Station) ، نمایش (Presentation) و روش های تشخیص وضعیت جنینی در لگن (لمس شکم ، مانور لئوپلد ، سونوگرافی ...)
- کانال زایمان : استخوان ها و مفاصل لگن ، تقسیمات لگن ، اقطار لگن حقیقی ، انواع لگن ، روش های اندازه گیری اقطار لگن (پلویمتری)
- نیروهای زایمان : انقباضات رحمی ، خصوصیات انقباضات رحمی (تناوب ، شدت ، مدت و دوره استراحت) .
- تئوری های مربوط به شروع زایمان : حرکات اساسی مکانیسم زایمان طبیعی (دخول کامل در لگن ، نزول ، خم شدن سر به جلو ، چرخش داخلی ، خم شدن سر به عقب ، چرخش خارجی ، خروج جنین)

عوامل روانی :

- ب - علائم شروع زایمان : علائم مقدماتی (سبک شدن) علائم کاذب و حقیقی زایمان ، دیلا تاسیون ، افسامان
- ج - مراحل مختلف زایمان : مرحله اول و فاز های مربوط به آن ، مرحله دوم ، مرحله سوم و مرحله چهارم
- د - تغییرات فیزیولوژیک: در هنگام زایمان تغییراتی در قلب و گردش خون، دستگاه تنفس، دستگاه گوارش، دستگاه ادراری بوجود می آید
- ه - مراقبت های پرستاری: در حین زایمان و آموزش های لازم به مددجو (آمادگی جهت زایمان) و مراقبت های فوری پس از زایمان

روش های مختلف کاهش درد زایمان

- علل درد زایمان
- روش های کاهش درد غیر دارویی: روش های رید (Read) ، لاماز (Lamaze) ، هیپنوتیزم، طب سوزنی، طب مکمل و جایگزین، طب فشار، بیوفیزیک ، تنس (TENS)، مزایا و معایب هر روش ، مکانیسم اثر و مراقبت های پرستاری مربوطه
- روش های کاهش درد دارویی: استفاده از مسکن ها، خواب آورها ، مخدرها، استفاده از بی حسی های پودندال، پاراسرویکال، اپی دورال، نخاعی، (مزایا و معایب هر روش، مکانیزم اثر و مراقبت های پرستاری مربوطه).

دوره بعد از زایمان:

- تغییرات فیزیکی و فیزیولوژیکی، مداخلات پرستاری و آموزش های خاص این دوره شامل تغییرات سیستم تناسلی (رحم ، سرویکس، واژن و میان دوره، لوشیا وانواع آن)، اسکلت عضلانی، پستان ها، غدد آندوکرینی، قلب و گردش خون، تنفس ، ادراری، گوارشی، اعصاب، پوست و سیستم ایمنی.
- تغییرات روحی - روانی و افسردگی مادران
- سازگاری خانواده (مادر ، پدر وسایر خواهر و برادران) با تولد نوزاد
- والدی (Parenthood) تعریف، عوامل موثر بر رفتار والدی، فرآیند عهده دار شدن نقش والدی.
- غم و اندوه بعد از زایمان (Postpartum Blues)، مواجهه با پدیده فقدان، واکنش های روانی در مورد سقط، بچه مرده، تولد نوزاد ناهنجار و آسیب پذیر مبتنی بر شواهد

- تدابیر پرستاری و آموزش های خاص دوره بعد از زایمان
- مراقبت های فوری پس از زایمان و دوره نفاس (در طول شش هفته پس از زایمان). آموزش پیگیری و مراقبت در منزل، ورزش ها و تمرینات بدنی، معاینه پستان ها و دستگاه تناسلی ، فعالیت معمول ، از سرگیری روابط جنسی ، روش های پیشگیری از بارداری ، برگشت قاعدگی ، حمایت های روحی و روانی از مددجو، نظر اسلام نسبت به بهداشت این دوره و احکام شرعی مربوط
- مراقبت های پرستاری از نوزاد و آموزش های خاص :

• نوزاد طبیعی

- فیزیولوژی نوزاد: (تغییرات تنفسی ، گردش خون، متابولیسم، عصبی، گوارشی وسایر اندام ها)
- مشخصات فیزیکی نوزاد و مراقبت های پرستاری شامل: مراقبت های بلافاصله پس از تولد در اتاق زایمان (تمیز کردن راه های تنفسی، پیشگیری از هیپوترمی ، تعیین آپگار، بستن بند ناف و تعیین هویت)

تماس مادر و نوزاد

الف - مراقبت های لازم در اتاق نوزادان

- بررسی وضعیت جسمی : علائم حیاتی، قد، وزن، دورسر، دور سینه، درجه حرارت، رفلکس ها و رفتار نوزاد، معاینه اولیه برای تشخیص نقص های مادرزادی
- مراقبت های پرستاری بر اساس ارزیابی : تنظیم درجه حرارت، پیشگیری از خونریزی (تزریق ویتامین K)، توجه از چشم ها، پیشگیری از عفونت و تست های غربالگری ، واکسیناسیون
- مراقبت معمول از نوزاد طبیعی
- بهداشت عمومی (حمام) ، مراقبت از بند ناف، مراقبت از دستگاه تناسلی، بررسی وضعیت ظاهر، پوست، رنگ، تغذیه ، دفع ادرار و مدفوع، فعالیت ها.

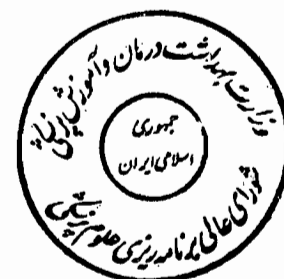
ب - مراقبت در منزل

- آموزش های لازم جهت ارتقاء ارتباط عاطفی مادر و نوزاد و خانواده.

- آموزش به مادر و خانواده در مورد استحمام ، مراقبت از بند ناف، نحوه بغل کردن، ایمنی، بازنگهداشتن راه های تنفسی، درجه حرارت بدن و محیط، دستگاه تناسلی، دفع، پوست و مشکلات مربوطه ، خواب و بیداری، گریه، وزن گیری و واکسیناسیون نوزاد

تغذیه نوزاد:

- تشریح و فیزیولوژی پستان و فیزیولوژی ترشح شیر
- مشخصات شیر مادر، مزایا و اثرات جسمی و روانی تغذیه با شیر مادر در مادر و نوزاد
- توجهات پرستاری و آموزش های لازم برای تغذیه نوزاد (آماده کردن پستان ها برای شیردهی، شروع شیردهی، روش ها و وضعیت شیر دهی، تغذیه مصنوعی و انواع شیر مصنوعی ، موارد منبع شیردهی ، قطع شیردهی، نظر اسلام نسبت به تغذیه با شیر مادر)

بهداشت و تنظیم خانواده:

- تاریخچه تنظیم خانواده در ایران و جهان
- تعریف تنظیم خانواده - اهمیت اهداف و استراتژیهای آن در ایران و جهان
- نظر اسلام نسبت به تولید مثل و روش های تأیید شده پیشگیری از بارداری در اسلام
- برنامه ریزی بهداشت و تنظیم خانواده
- انواع روش های پیشگیری از بارداری

(۱) روش های پیشگیری از بارداری طبیعی (روش منقطع و روش های دوره ای)

(۲) روش های مصنوعی پیشگیری از بارداری شامل روش های موقت (هورمون های خوراکی، تزریقی و کپسول های کاشتنی، آی یو دی (IUD)، روش های سد کننده مثل کاندوم مردانه و زنانه، دیافراگم کلاهک، اسپرم کش ها (ژل، کرم، شیاف، کف)، روش های پیشگیری مصنوعی دائمی شامل بستن لوله های رحمی در زن و عقیم سازی در مردان یا وازکتومی و استفاده از روش های نوین. میزان اثر بخشی، مکانیسم اثر و عوارض هر یک از روش های پیشگیری از بارداری، نقش پرستار در مشاوره و آموزش به مددجو، روش های پیشگیری از بارداری اضطراری.

- ارزشیابی برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده

تذکر:

مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study).

منابع اصلی درس:

1. Burroughs, A., & Leifer, G., Maternity Nursing: An Introductory Text. (last ed.) . Philadelphia: W.B.Saunders.
2. Dickason, E.J., Silverman. B.L., Kaplan, J. , Maternal Infant Nursing Care. (last ed.) . St Louis: Mosby.
3. Littleton , L.J., Engebretson, J.C, Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
4. Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak, I.M., Maternity Neonatal and Women's Health Care. (last ed.) . St Louis: Mosby.
5. Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M., Foundations of Maternal-Newborn Nursing. (last ed.). Philadelphia: W.B.Saunders.
6. Olds, s.B., London, N.L., Landewig, P.W. , Maternal Newborn Nursing: A Family and Community Based Approach. (last ed.) . Upper Saddle River: Prentice Hall.
7. Sherwen, W., Scoloveno, M.A. , Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (last ed.).
8. Simpson, K.R, & Creehan, P.A., Prenatal Nursing. (last ed.). Philadelphia: Lippincott.
9. Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, N. , Maternal Child Nursing Care. (last ed.) . St Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- ارائه تکالیف کلاسی (ترجمه، کنفرانس)
- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

هدف کلی درس: هدف این درس ایجاد توانائی در دانشجو برای شناخت نیازها، مسائل و مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی افراد خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر. کسب آگاهی در مورد اهمیت آموزش در پیشگیری از عوارض در موارد آسیب پذیری (The high risk conditions) در مادر و نوزاد. تأکید بر نظریه ها، تئوری ها و اصول علمی پرستاری پایه ای خواهد بود برای کاربرد فرآیند پرستاری مبتنی بر تفکر انتقادی، تحقیق در مراقبت بهداشتی از مادران و خانواده های آسیب پذیر.

شرح درس: این درس شامل موارد غیر طبیعی و موقعیت های آسیب پذیری در مراحل مختلف باروری (حاملگی، زایمان، بعد از زایمان، نوزادان و مشکل نازائی) می باشد به دانشجو فرصت داده می شود با حضور فعال در آموزش نظری و عرصه های مختلف خدمات، توانائی های لازم را برای بررسی و شناخت خانواده در موقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر کسب نمایند و مشکلات بالفعل و بالقوه سلامت آنها را تشخیص داده، تدابیر پرستاری مبتنی بر شواهد در موقعیت های خاص را انجام دهد.

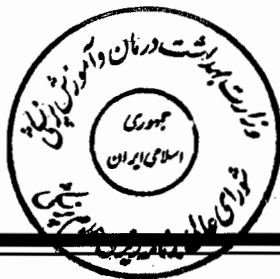
رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

معرفی موارد غیر طبیعی یا موارد آسیب پذیری:

- بارداری آسیب پذیر
- استفراغ های وخیم حاملگی، تعریف، علل، تدابیر پرستاری و آموزش های لازم مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- اختلالات فشار خون در بارداری، تعریف، و طبقه بندی فشار خون در بارداری، پره اکلامپسی و اکلامپسی، تعریف، علائم، علل، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری.
- خونریزی های دوران بارداری
- خونریزی های نیمه اول بارداری: سقط، مول هیداتی فرم، حاملگی خارج از رحم تعریف، انواع، علائم و نشانه ها، اقدامات درمانی و تدابیر پرستاری مربوطه بر اساس فرآیند پرستاری
- خونریزی های نیمه دوم بارداری: اختلالات جفت (جفت سر راهی و جدا شدن زودرس جفت) تعریف علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه مبتنی بر شواهد
- مشکلات همراه با خونریزی در بارداری: هیپوفبرینوژمی، اختلالات انتقادی منتشر داخل عروق، تعریف، علل، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه بر اساس تشخیص های پرستاری
- اختلالات مایع آمنیوتیک (پلی هیدروآمنیوس، اولیگوآمنیوس) انواع، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه. بر اساس فرآیند پرستاری
- بیماری های داخلی و جراحی در بارداری شامل: تعریف، علائم و نشانه ها، راه های تشخیصی، مراقبت های پرستاری، مبتنی بر شواهد و تشخیص های پرستاری
- اختلالات غده آندوکرینی: دیابت و تاثیر آن بر حاملگی، تاثیر حاملگی بر دیابت، هیپر تیروئیدسیم و هیپوتیروئیدسیم مراقبتهای پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری

- بیماری های قلبی و عروقی در بارداری و تاثیر آن بر حاملگی و بالعکس ، تاثیر حاملگی بر بیماری قلبی و عروقی
- کم خونی ها: کم خونی فیزیولوژیک ، فقر آهن ، کمبود اسید فولیک، تالاسمی ، سیکل سل
- اختلالات ریوی: آسم و بیماری سل ، مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد
- بیماری های عفونی و ویروسی در بارداری: توکسوپلاسموز، سرخجه، سیتومگالوویروس، تبخال و ویروسی، ایدز، هپاتیت های ویروسی ، آنفلوآنزا ، عفونت دستگاه ادراری، سوزاک ، سیفلیس
- آپاندیسیت در حاملگی ، ضربه به شکم ، مراقبتهای پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری
- وضعیت های آسیب پذیر جنین : حاملگی چند قلو، ناسازگای های Rh و ABO زجر جنینی ، مرگ داخل رحمی جنین ، تعریف ، علائم ، روش های تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری با توجه بر تشخیص های پرستاری
- زایمان های آسیب پذیر
  - زایمان سریع ؛ علت ، علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری
  - زایمان مشکل (Dystocia) ، علل ، علائم و نشانه ها، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری
  - زایمان زودرس ، پارگی زودرس کیسه آب ، پرولاپس بند ناف، زایمان پس از موعد (دیررس) ، علل ، علائم ، عوارض ، اقدامات درمانی و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق بر اساس فرآیند پرستاری
- زایمان های ابزار مند یا تهاجمی
  - القاء زایمان (Induction of labor) ، اپی زیاتومی، زایمان با فورسپس ، زایمان با واکيوم (وانتونز)، سزارین ؛ تعریف ، انواع ، دلایل انجام ، عوارض، مراقبت های پرستاری قبل حین و پس از زایمان با توجه بر کاربرد فرآیند پرستاری
  - نوزادان آسیب پذیر
  - تعریف ، نوزاد نارس ، کم وزن و دیررس؛ مشخصات ، عوارض ، مراقبت های پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری
  - اختلالات همولیتیک نوزاد، یرقان فیزیولوژیک، یرقان بیماری زا ، ناسازگای های Rh و ABO، درمان بیماری های همولیتیک و مراقبت های پرستاری مربوطه (فتو تراپی ، دارودرمانی ، تعویض خون) ، هیپرترمی ، هیپوگلیسمی ، خفگی ، سندرم دیسترس تنفسی در نوزادان ، احیاء نوزاد، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری، عکس العمل خانواده در مقابل فرزند ناهنجار و مرده و نوزاد آسیب پذیر و نقش پرستار در تطبیق خانواده با وضعیت جدید.
- صدمات زایمانی و عوارض بعد از زایمان
  - صدمات وارد به مادر در حین زایمان: خونریزی های حین زایمان ، هماتوم ، وارونه شدن رحم ، پارگی های کانال زایمان ، آمبولی مایع آمنیوتیک ، احتباس جفت ، تاخیر در جمع شدن رحم ؛ تعریف ، علت ، علائم و نشانه ها ، تشخیص های پرستاری ، درمان و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق
- صدمات وارد به نوزاد:

صدمات وارد به جمجمه ؛ سفال هماتوم ، بوس زایمانی ، کاپوت سوکسیدانوم، شکستگی استخوان جمجمه ، خونریزی داخل مغزی، صدمات سیستم عصبی ، فلج عصب صورتی ، صدمه به عصب فرنیک ، آسیب به شبکه بازویی) ، شکستگی استخوان ترقوه ، بازو ، ران و در رفتگی پاها ، علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری

• عوارض بعد از زایمان :

- ترومبوآمبولی ، ترومبوفلبیت ، آمبولی ریه

- عفونت ها: عفونت دستگاه تناسلی (آندومتریت ، PID، سالیپنژیت)

- عفونت زخم ، عفونت دستگاه ادراری ، عفونت پستان ها (ماستیت و آبسه پستان) ؛ علل ، علائم ، تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری

• نازایی و عقیمی

- تعریف ، انواع ، علل (نازایی در مردان و در زنان)

- روش های تشخیص کمک ناباروری، تکنولوژیهای پیشرفته در نازایی، نظر اسلام در روشهای کمک باروری

و لقاح مصنوعی و تدابیر درمانی و نقش پرستار در ارائه مشاوره های ضروری

- خشونت بر علیه زنان

- مراقبت های پرستاری و آموزش های لازم

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study)

منابع اصلی درس:

1. Burroughs, A., & Leifer, G., Maternity Nursing: An Introductory Text.(last ed.) . Philadelphia: W.B.Saunders.
2. Dickason, E.J., Silverman. B.L., Kaplan, J. , Maternal Infant Nursing Care. (last ed.) . St Louis: Mosby.
3. Littleton , L.J., Engebretson, J.C., Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
4. Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak,I.M., Maternity Neonatal and Women's Health Care.(last ed.) .St Louis: Mosby.
5. Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M., Foundations of Maternal-Newborn.Nursing.(last ed.). Philadelphia: W.B.Saunders.
6. Olds, s.B., London, N.L., Landewig, P.W.,Maternal Newborn Nursing:A Family and Community Based Approach. (last ed.) . Upper Saddle River:Prentice Hall.
7. Sherwen, W., Scoloveno, M.A. , Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (last ed.).
8. Simpson, K.R, & Creehan, P.A. , Prenatal Nursing. (last ed.). Philadelphia: Lippincott.
9. Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, N., Maternal Child Nursing Care.(last ed.) .St Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری:

• پرسش و پاسخ در هر جلسه

• ارائه تکالیف کلاسی (ترجمه ، کنفرانس)

• آزمون میان دوره‌ای

• آزمون پایان نیمسال

پیش نیاز یا همزمان: اصول و مهارت های پرستاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با مفاهیم زیر بنایی پرستاری و ایجاد توانایی در او به منظور تلفیق آموخته های خود در زمینه علوم پایه با مفاهیم و نظریه های پرستاری به هنگام ارائه مراقبت به مددجویان / بیماران بزرگسال و سالمند با رویکرد خانواده محور

شرح درس: در این درس با تدریس مفاهیم زیر بنایی پرستاری و مفهوم سرطان به دانشجو کمک می شود تا با تلفیق آموخته های خود با علوم پایه بتواند از نظریه ها و مفاهیم پرستاری ضمن به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از بزرگسالان و سالمندان و بیماران مبتلا به سرطان استفاده کند. در این راستا بر تقویت مهارت های تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری به منظور تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت بزرگسالان و سالمندان با محوریت خانواده از پیشگیری تا توانبخشی تأکید می شود.

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

مفاهیم پایه پرستاری

- مروری بر کاربرد فرآیند پرستاری
- نقش پرستاری در اختلالات یاد شده زیر و ارائه مراقبتها مبتنی بر تشخیص های پرستاری مرتبط با:
- تنیدگی و سازگاری
- اختلال در تصویر ذهنی از خود
- شوک و انواع آن
- صدمات و ترمیم سلولی
- مفهوم پیشگیری، تعریف، اصول و سطوح پیشگیری
- مفهوم معلولیت و توانبخشی، تعریف، اصول و فلسفه بازتوانی، نوتوانی و توانبخشی ، انواع باز توانی
- آشنایی با تجهیزات و امکانات و کاربرد آنها در رفع مشکلات جسمی روانی و اجتماعی
- مراقبت در بیماری های حاد و مزمن
- سالمندی و سالمند شناسی
- مرگ و مراحل رویارویی با آن
- کنترل عفونت در بیمارستان ، نقش پرستار در کمیته های کنترل عفونت
- ارائه مداخلات پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مفهوم سرطان
- تعریف سرطان
- اپیدمیولوژی ، علت شناسی

- پاتوفیزیولوژی و بیولوژی سرطان
- تومورها ؛ شناخت سلول ، تفاوت سلول طبیعی با سرطان ، تغییرات سلولی ، تفاوت تومورهای خوش خیم و بدخیم
- پیشگیری از سرطان و نقش پرستار
- سرطان در سالمندی
- درمان های سرطان : جراحی ، پرتو درمانی ، شیمی درمانی ، ایمنی درمانی ، گرما درمانی
- فوریت های آنکولوژی
- به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از مددجویان مبتلا به سرطان
- نوتوانی در سرطان و نقش پرستار

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. , Brunner and Suddarth's, "Text book of Medical Surgical Nursing".(last ed.) Philadelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M. , "Medical Surgical Nursing".(last ed.) , p hiladelphia: Saunders.
- 3- Polaski, A.L., Tatro,S.E)., Luckmann's Cire, " Principle and Practice of Medical Surgical Nursing".(last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

پیش نیاز یا همزمان: تشریح، فیزیولوژی، بیوشیمی، میکروب شناسی، انگل شناسی، تغذیه و تغذیه درمانی و مفاهیم پایه پرستاری

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنائی دانشجویان با مفاهیم زیر بنایی پرستاری و ایجاد توانایی در او به منظور تلفیق آموخته های خود در زمینه علوم پایه با مفاهیم و نظریه های پرستاری به هنگام ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و سالمند مبتنی به اصول اخلاقی و موازین شرعی

شرح درس: در این درس با تدریس مفاهیم زیر بنایی حفظ سلامت؛ مفهوم تعادل و اختلال در مایع الکترولیت های بدن و مفهوم اختلالات حرکتی، اختلالات تغذیه ای، گوارش و ضمام، دفعی روده ای و آنورکتال به دانشجویان کمک می شود تا با تلفیق آموخته های خود با علوم پایه بتواند از نظریه ها و مفاهیم پرستاری ضمن به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از بزرگسالان و سالمندان استفاده کند. در این راستا لازم است تقویت مهارت های تفکر خلاق در کاربرد تشخیص های پرستاری به منظور تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت بزرگسالان و سالمندان از پیشگیری تا توانبخشی مد نظر قرار گیرد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

- تعادل و اختلال در مایع و الکترولیت های بدن
- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مفاهیم پایه در تعادل مایعات و الکترولیت ها
- اختلال حجم مایعات در بدن (افزایش یا کاهش حجم)
- اختلال در تعادل و الکترولیت ها (هیپوناترمی، هیپرناترمی، هیپرکالمی، هیپوکالمی). تعادل اسید و باز و اختلالات اسید و باز با ذکر بررسی و شناخت علائم، درمان و مراقبت پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری

اختلالات حرکتی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی - حرکتی
- بررسی و شناخت دستگاه حرکتی، تاریخچه سلامتی، انجام معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علایم شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلاء به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم عضلانی، حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها، پیچ خوردگی و کشیدگی ها مراقبت های پرستاری مبتنی بر کاربرد فرآیند پرستاری
- اختلالات متابولیکی استخوان، استئوپروز، بیماری پازه، استئومالاسی، نقرس و آرتريت نقرسی، هیپرکالمی، هیپوکالمی

- استئوآرتریت کاربرد فرآیندپرستاری
- عفونت‌های استخوان؛ استئومیلیت، آرتریت عفونی، سل استخوان و مفاصل، سل وستون فقرات
- تومورهای استخوان مراقبتهای ویژه پرستاری
- اختلالات پا، هالوس - والگوس ...
- اختلالات بافت همبند، آرتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوسیستمیک و اسکرودرمی مراقبت پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری

اختلالات تغذیه‌ای

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش و حلق
- بررسی و شناخت تغذیه و سیستم هضم و جذب، تاریخچه، معاینات، تست‌های تشخیص و علایم شایع
- تغذیه در فرد سالم
- سوءتغذیه
- انواع روش‌های تغذیه
- ساماندهی مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به سوء تغذیه (چاقی، بی‌اشتهایی و پر خوری عصبی)
- سامان‌دهی مراقبت از مددجویان مبتلاء به اختلالات هضم و جذب (اختلالات دهان، دندان، غدد بزاقی) مری (دیسفاژی، آشالازی، ریفلاکس) سامان‌دهی مراقبت پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات معده (گاستریت حاد و مزمن، زخم معده، سرطان معده)
- سامان‌دهی و مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات روده ای (اختلالات التهابی، کولیت اولسراتیو، اسهال، بیماری کرون، آپاندیسیت، پریتونیت، گاستروآنتریت، عفونت‌های انگلی)
- تومورها و سرطان روده، هرنی، دیورتیکول روده، انسداد روده، سندرم روده تحریک پذیر، تروماهای روده.

اختلالات دفعی: آنورکتال سیستم دفعی آنورکتال

- هموروئید، کیست پیلونیدال، فیشرآنال، فیستول آنال، سرطان آنورکتال، آبسه رکتال، یبوست و بی‌اختیاری مدفوع
- سامان‌دهی و مراقبت براساس فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات دفعی روده ای کبد - کیسه صفرا و پانکراس
- ساماندهی و مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات کبد و کیسه صفرا (پانکراتیت حاد، سرطان پانکراس، صدمات پانکراس، کله سیستیت حاد و مزمن، سرطان کیسه صفرا، هپاتیت ویروسی و باکتریایی، آبسه کبد، پیوند کبد، آمیلوئیدوزیس و بیماری ویلسون)

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B., Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(Last ed.) .P hiladelphia: Lippincott.
2. Black, H.M. Hawks, J.H., keen, A.M. ,Medical Surgical Nursing.(Last ed.) .
3. p hiladelphia: Saunders.
4. Polaski, A.L., Tatro,S.E. , Luckmann's Cire Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(Last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

نام درس: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۲)
کد درس ۲۶
پیش نیاز یا همزمان: داروشناسی (فارماکولوژی)، پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱)
تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و یا سالمند با کاربرد فرآیند پرستاری و بهره گیری از مهارت تفکر خلاق، اصول اخلاقی و موازین شرعی در ارائه خدمات و تدابیر پرستاری

شرح درس: این درس شامل اختلالات: دفعی کلیوی، سیستم تولید مثل زنان و مردان، پستان، اختلالات گردش خون و تنفسی می باشد. ضمن تدریس، به دانشجو کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق هنگام کاربرد فرآیند پرستاری در مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند بهره گیرد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

سیستم دفعی ادراری (کلیوی)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم ادراری
- بررسی و شناخت سیستم ادراری، تاریخچه سلامت، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم و نشانه های شایع
- ساماندهی و مراقبت با کاربرد فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات عفونی سیستم ادراری (سیستیت، آبسه کلیه، پیلونفریت، گلومرونفریت)
- ساماندهی و مراقبت بر اساس تشخیص های پرستاری از مددجویان مبتلا به تومورهای دستگاه ادراری (سرطان مثانه...)، صدمات دستگاه ادراری، سنگ های دستگاه ادراری
- مشکلات دفعی احتباس ادراری، بی اختیاری ادرار، مثانه نوروژنیک و اختلالات مادرزادی سیستم ادراری، بیماری های عروقی سیستم ادراری، هیدرونفروزیس مراقبت های پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری مرتبط

اختلالات سیستم تولید مثل، تناسلی و پستان

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم تولید مثل، تناسلی و پستان
- بررسی و شناخت، تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت پرستاری از زنان مبتلا به اختلالات سیستم تناسلی شامل:
عفونت های دستگاه تناسلی و لگن، اختلالات ساختاری دستگاه تناسلی، تومورهای دستگاه تناسلی (خوش خیم و بد خیم نظیر کانسر سرویکس)
- ساماندهی و مراقبت و مداخلات پرستاری از مردان مبتلا به اختلالات سیستم تناسلی شامل:
تومورهای خوش خیم و بدخیم، هیپرپلازی پروستات و پروستاتیت، اختلالات بیضه (سرطان بیضه، اورکیت، اپیدیمیت، هیدروسل، واریکوسل، کریپتواریکیدیسم، فیموزیس)
- ساماندهی و مراقبت با توجه به تشخیص های پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات پستان شامل:

- تومورهای خوش خیم و بد خیم پستان، آبسه، کیست، بیماری های نوک پستان، هیپرتروفی پستان و اختلالات پستان در مردان

اختلالات گردش خون

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی قلب و عروق
- بررسی شناخت سیستم گردش خون: تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت بر اساس فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات قلب و عروق: شامل آنژین صدری، انفارکتوس میوکارد، نارسایی قلب، بیماری های دریچه های قلب، بیماری های عفونی و ساختمانی قلب (آندوکاردیت، میوکاردیت، پریکاردیت و کاردیومیوپاتی)
- ساماندهی و مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به بیماری های عروق محیطی: آترواسکروز، التهاب و آنوریسم آئورت، ترومبوز، آمبولی شریانی، بیماری بورگر، رینود، اختلالات وریدی، نارسایی سیاهرگ ها و زخم های واریسی، و اختلالات لنفاوی شامل لنفانژیت، ادم لنفاوی

اختلالات تنفسی

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم تنفسی و بینی
- بررسی و شناخت سیستم تنفسی: تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت با توجه به کاربرد فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات تنفسی فوقانی شامل: بینی، حلق، حنجره، نای و نایژه ها
- ساماندهی و مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم تنفسی تحتانی شامل: آتلکتاری، پنومونی، بیماری های شغلی و بیماری های بدخیم ریه

توجه:

در تمامی اختلالات فوق، ذکر علت، عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، روش های تشخیصی، انواع درمان های طبی، دارویی و جراحی، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصات پرستاری با تأکید به، آموزش به بیمار در مورد مراقبت از خود، آموزش به، خانواده، جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B., Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(last ed.) Philadelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M., " Medical Surgical Nursing".(last ed.), P hiladelphia: Saunders.
3. Polaski, A.L., Tatro,S.E.,Luckmann's ,Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکلیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

هدف کلی درس: ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسالان و یا سالمند مبتلا به اختلالات شایع قلب و عروق، تنفس، متابولیک و عفونی با کاربرد فرآیند پرستاری و بهره‌گیری از مهارت تفکر خلاق، اصول اخلاقی و موازین شرعی.

شرح درس: این درس شامل اختلالات متابولیکی، بیماریهای عفونی واگیر و غیر واگیر و روش کار در اطاق عمل، اختلالات سیستم های حمایتی، محافظتی، حسی و شناختی - ادراکی می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجو کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و با بهره گیری از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق بر اساس فرآیند پرستاری به مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند نیازمند درمان ها و مداخلات پرستاری در بیماریهای داخلی و جراحی بپردازد.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت نظری)

اختلالات متابولیکی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه های متابولیکی، بررسی و شناخت غدد مترشحه داخلی؛ تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیص و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات غدد تیروئید و پاراتیروئید، گواتر، هیپوتیروئیدسم، هیپرتیروئیدسم، تیروئیدیت، سرطان تیروئید، هیپوپاراتیروئیدسم و هیپوپاراتیروئیدسم
- ساماندهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات غدد آدرنال؛ کم کاری و پرکاری غدد آدرنال، فنوکروموسیتوما
- ساماندهی و مراقبت جامع پرستاری از بیماران مبتلا به کم کاری و پرکاری غده هیپوفیز، در قسمت خلفی و قدامی

بیماری های عفونی واگیر و غیر واگیر

- نقش پرستار در ارائه تدابیر مراقبتی مبتنی بر تشخیص های پرستاری در بیماریهای عفونی واگیردار و غیر واگیر، از پیشگیری تا توانبخشی
- پیشگیری از عفونت، تعریف بیماری های عفونی واگیر و غیر واگیر
- بررسی و شناخت مددجویان مبتلا به بیماری های عفونی؛ تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع
- نقش پرستار در سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به بیماری های عفونی شامل:
  - بیماری های قابل انتقال مقاربتی؛ سیفایس و سوزاک، هرپس تناسلی
  - عفونت های باکتریال؛ وبا، سل ریه
  - عفونت های باسیلی؛ تب مالت، سالمونلایس؛ شیکلوز و تیفوئید

- مننژیت مننگو کوکسی ، کزاز ، گاز گانگرن و جذام

- عفونت های ویروسی؛ آنفولانزا ، منونوکلئوز عفونی ، هاری ، سارس ، ایدز ، جنون گاوی ، لیشرمانیوز ، مالاریا ، تب کریمه ، هیستوپلاسموزیس و شوک سپتیک.

توجه: در کلیه اختلالات یاد شده، راهنمای پیشگیری ، ذکر علت ، عوامل خطر ، پاتوفیزیولوژی ، علایم و نشانه ها ، روش های تشخیص ، انواع درمان های طبی ، دارویی و جراحی ، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های لازم پرستاری با تاکید بر ، آموزش به بیمار و نحوه مراقبت از خود ، آموزش به ، خانواده ، جامعه و ملاحظات دوران سالمندی پرداخته می شود.

روش کار در اطاق عمل

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری برای بیماران مراجعه کننده در اطاق عمل:
- ساختمان و تشکیلات اطاق عمل، وسایل ثابت اطاق عمل ، وسایل جراحی
- استریلیزاسیون و انواع آن
- جراحی و انواع روش های آن ، اثرات جراحی های بزرگ
- پیشگیری از انتشار عفونت و حفظ ایمنی در اطاق عمل
- انواع پوزیشن های بیمار حین جراحی
- وظایف و نقش پرستاران ؛ اسکراب ، سیرکولار ، CSR و ریکاوری
- روش های بیهوشی و داروهای مصرفی در بیهوشی
- ارائه مراقبت های خاص از بیمار در حالت بیهوشی
- اصول مراقبت ها با کاربرد فرآیند پرستاری قبل ، حین و بعد از اعمال جراحی

اختلالات سیستم حمایتی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی در اختلالات سیستم حمایتی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی پوست
- بررسی و شناخت دستگاه حمایتی ؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی و علایم شایع
- سامان دهی و مراقبت مبتنی بر اساس فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات شایع دستگاه حمایتی شامل: اگزما ، انواع درماتیت ها، پسوریازیس، انواع آکنه ، سرطان های پوست شامل ؛ سارکوم کاپوزی ، ملانوما، SCC ، BCC ، بیماری های تاولی پوست شامل ؛ پمفیگوس -نکرولیز کشنده ، اپیدرم ، انواع عفونت های پوستی؛ باکتریایی ، قارچی ، انگلی ویروسی ، انواع روش های درمانی در اختلالات پوستی ؛ انواع کمپرس ها، حمام ها، پانسمان ها و درمان های جراحی با تاکید بر لیزر وکرایو، کشیدن پوست

- ساماندهی و مراقبت پرستاری از مددجویان با صدمات سوختگی شامل: تعریف و انواع سوختگی ، درجه بندی و تعیین درصد سوختگی ، اختلالات سیستمیک در سوختگی ، مایع درمانی در سوختگی ، انواع گرافت ها و فلاپ ها، مراقبت های پرستاری از سوختگی ها در سه مرحله : اورژانس حاد ، عفونی ، مزمن و نوتوانی مددجویان و آموزش به مددجو و خانواده در بازگشت به زندگی

اختلالات سیستم محافظتی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم خونساز
- بررسی و شناخت سیستم خونساز ؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع
- سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم محافظتی (خونساز) شامل اختلالات ناشی از سلول های قرمز خون ؛ آنمی ها و انواع آن ، پلی سیستما ، اختلالات ناشی از سلول های سفید خون ؛ آگرانولوسیتوز، مولتیپل میلوما ، بزرگی طحال و پارگی آن ، اختلالات پلاکتی و فاکتورهای انعقادی، انتقال خون (Transfusion)، موارد استفاده، رعایت اصول خاص، نقش پرستار در آماده سازی مددجو برای انتقال خون.

اختلالات خونریزی دهنده ، پورپورا ، ترومیوسیتوپنیک ، اختلالات انعقادی ، هیپوپروترومبینمی ، DIC ، هموفیلی

- لوسمی و انواع آن
- لنفوم (هوچکین)
- مراقبت جامع پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری از بیماران مبتلا بر انواع لوسمی ها و هوچکین آموزش به بیمار و خانواده در مراقبت از خود و بازگشت به زندگی

اختلالات حسی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی در اختلالات حسی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی چشم و گوش
- بررسی و شناخت سیستم حسی؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت جامع مبتنی بر فرآیند پرستاری و نوتوانی مددجویان مبتلا به اختلالات حسی، حس بینایی نقایص سیستم بینایی شامل: کره چشم ، پلک ، غدد اشکی، قرینه ، شبکیه ، اورژانس های چشم ، تومورهای چشمی ، اختلالات انکساری چشم : دوربینی ، نزدیک بینی ... و اصلاح عیوب انکساری چشم (لنز ، عینک ...)
- سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری و نوتوانی مددجویان مبتلا به اختلالات حسی شنوایی، اختلالات گوش خارجی ؛ زخم ، خراش ... ، گوش میانی ؛ اوتیت...، گوش داخلی ؛ سندرم منیر ، انواع نا شنوایی ها ، درمان های جراحی جهت اصلاح شنوایی

اختلالات شناختی - ادراکی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی در اختلالات ادراکی شناختی
  - مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه عصبی
  - بررسی و شناخت سیستم عصبی؛ تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علایم شایع
  - سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم شناختی - ادراکی شامل اختلالات سطح هوشیاری، کما، تشنج و انواع آن، صرع، تومورهای مغزی، اختلالات خونریزی دهنده مغزی (خونریزی های زیر عنكبوتیه S.A.H.)، عفونت های مغزی (آبسه مغزی)، سکتة مغزی، حملات گذرای ایسکمیک، اختلالات سیستم اعصاب محیطی؛ درد کمر، هرنی دیسک مهره ای و تومورهای نخاع، اختلالات نورون های حرکتی فوقانی و تحتانی، اختلالات اعصاب ۱۲ گانه مغزی، اختلالات دژنراتیو مغزی؛ آلزایمر، کره هانتینگتون، پارکینسون، مولتیپل اسکلروزیس، سندرم گلین باره، میاستنی گراو، اسکروز جانبی نخاعی (ALS)، صدمات مغزی و نخاعی، افزایش فشار داخل جمجمه، صدمات مغزی و صدمات نخاعی، اعمال جراحی مغز، سردرد و انواع آن (میگرن)
- توجه: در تمامی اختلالات یاد شد آموزشهای ضروری در پیشگیری آنها، علت، عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، روش های تشخیص، انواع درمان های طبی، دارویی و جراحی، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های خاص پرستاری با تاکید بر آموزش مراقبت از خود، آموزش به بیمار خانواده و جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B., Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(last ed.) ,P hiladelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M., Medical Surgical Nursing.(last ed.) . Philadelphia: Saunders.
3. Polaski, A.L., Tatro,S.E.,Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان نیمسال

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۳)

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مشکلات شایع سلامتی در ایران و رویکردهای بررسی و راهبردهای حل مشکلات بر اساس فرآیند پرستاری و با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق اصول اخلاقی و موازین شرعی

شرح درس: شامل اختلالات شایع در سیستم های متابولیک، گردش خون، تنفس و تصادفات و تروماها می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجویان کمک می شود با استفاده از آموخته های خود با بهره گیری از نظریه ها، مفاهیم پرستاری، مهارت های تفکر خلاق و رعایت اصول اخلاقی بر اساس فرآیند پرستاری به مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات مورد اشاره و خانواده آنها در مراکز درمانی و منزل بپردازد.

رنوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

بررسی سیستم متابولیک: دیابت - چاقی مرضی ارائه مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد بررسی سبک زندگی مددجویان و مراقبت از خود در اصلاح روش زندگی

بررسی مشکلات سیستم گردش خون: MI - پرفشاری خون نقش پرستار در پیشگیری و ارائه مراقبتهای مبتنی بر فرآیند پرستاری، با تأکید به آموزش "مراقبت از خود"

بررسی مشکلات سیستم تنفس: آسم و آلرژی

شناخت مسئله سرطان در موارد: سرطان های پستان - پروستات (مراقبتهای تسکینی و end of life) مراقبتهای پرستاری تسکینی بر اساس تشخیص های پرستاری، با آموزش به فرد و خانواده در چگونگی مراقبت از خود

تصادفات و تروماها: ضایعات نخاعی برنامه ریزی مراقبت مبتنی بر فرآیند پرستاری و کمک به فرد و خانواده در مراقبت از خود در منزل

۱۷ ساعت عملی: تمرین ارائه خدمات در منزل، رعایت اصول ایمنی مددجو، آموزش خود مراقبتی به مددجو و خانواده، بررسی وضعیت سلامت مددجو

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B., Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M., Medical Surgical Nursing.(last ed.) . Philadelphia: Saunders.
3. Polaski, A.L., Tatro,S.E.,Luckmann's, Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia, Saunders.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- انجام تکلیف کلاس (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز مرتبط)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی در نیمسال

هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با اصول مراقبت های پرستاری در بخش های مراقبت ویژه با بکارگیری آموخته دربررسی نیازهای بیماران بدحال، تصمیم گیری مناسب و انتخاب اولویت های مراقبتی در بیماران مبتلا به اختلالات قلبی-عروقی، تنفسی و کلیوی و یا نارسایی عملکرد چند ارگانی با تاکید بر اصول مراقبت در مراحل حاد و تحت حاد، نوتوانی و آموزش به بیمار و خانواده آنها.

شرح درس: این درس شامل مراقبت های پرستاری اختصاصی از بیماران بستری در بخش مراقبت های ویژه است. محتوی درس پرستاری مراقبت ویژه به دانشجویان مقطع کارشناسی رشته پرستاری کمک می نماید ضمن تلفیق دانش و مهارتهای فراگرفته ، با بهره گیری از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و کاربرد مهارتهای تفکر خلاق، امر مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند نیازمند به مراقبت های ویژه پرستاری را مبتنی بر اصول اخلاقی به عهده گیرد.

رونوس مطالب: (۵۱ ساعت)

مقدمه ای بر بخش مراقبت های ویژه:

- ۱- مراقبت های ویژه در طول دوران زندگی
- ۲- جنبه های قانونی و اخلاقی پرستاری مراقبت ویژه
- ۳- نقش های حرفه ای پرستار مراقبت ویژه
- ۴- تاثیر بیماری ویژه و بستری شدن بر بیمار و خانواده
- ۵- جنبه های فرهنگی مراقبت ویژه پرستاری

شناخت اصول فیزیولوژیکی در ارائه مراقبت های ویژه پرستاری در موارد مشروحه زیر با کاربرد تشخیص های پرستاری و انجام مداخلات مرتبط در موارد زیر:

- مکانیزم های آسیب سلولی
- تاثیر کاهش پرفوزیون بر تولید انرژی
- ایسکمی و برقراری مجدد پرفوزیون
- واکنش التهابی و نقش داروها
- مکانیزم های هموستازیس (Haemostasis) در ارتباط با بیماری های ویژه

کنترل عفونت در بخش مراقبت های ویژه پرستاری در موارد یاد شده بشرح زیر با کاربرد فرآیند پرستاری و استفاده از تفکر خلاق در حل مسائل بیمار و خانواده آنها

- ایزوله کردن بیماران ، انواع ایزوله
- مایعات آلوده بدن و محافظت از انتقال بیماری های منتقله از راه مایعات بدن مثل ایدز
- پیشگیری و مدیریت عفونت دستگاه ادراری
- پیشگیری از عفونت کاتترها و نحوه درمان
- روشهای مقابله با عفونت در بخش های ویژه

کنترل همودینامیک بیماران ویژه و نقش پرستار در :

- دسترسی به ورید مرکزی
- اندازه گیری فشار وج
- سندرم‌های شوک، مراقبتهای ویژه پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در موارد یاد شده در زیر
- روش‌های ارزیابی شوک
- خونریزی و کمبود حجم خون
- نارسایی حاد قلب
- شوک سپتیک و سندرم‌های مرتبط با آن
- ایست قلبی و آسیب‌های معزی
- اقدامات جبران مایعات بدن ، مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد و کاربرد فرآیند پرستاری
- جبران با کلوئیدها و کریستالوئیدها
- اصول ترانسفوزیون
- داروهای موثر بر همودینامیک

آریتمی‌های قلبی

- تشخیص پرستاری آریتمی و مراقبت های جامع پرستاری از بیمار در آریتمی‌ها
- استفاده از داروهای ضد آریتمی ، ارزیابی وضع بیمار و گزارش آن، نقش پرستار در بررسی اثرات دارو مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- طبقه بندی دیس ریتمی های قلبی شامل دیس ریتمی های فوق بطنی و بطنی، انواع بلوک های قلبی با ذکر علایم و نشانه ها تغییرات الکتروکاردیوگرافی، درمان و مراقبت های جامع پرستاری از پیشگیری عوارض تا نوتوانی بیمار به وضعیت سلامت

احیاء قلبی ریوی

- مروری بر فیبریلاسیون
- بررسی و شناخت آسیستول
- اصول احیاء قلبی ریوی مقدماتی و پیشرفته ، نقش پرستار با کاربرد تشخیص های پرستاری و رعایت اصول اخلاقی

جراحی قلب

- انواع جراحی قلب (باز و بسته) و ارائه مراقبت های جامع پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از قبل و بعد از عمل با تاکید بر نوتوانی و آموزش به بیمار و خانواده.

نارسایی حاد تنفسی

- مروری کوتاه بر فیزیولوژی تنفس، مکانیک تهویه، انتقال اکسیژن و گاز کربنیک و منحنی تجزیه اکسیژن.
- نارسایی حاد تنفسی و "ARDS" با ذکر پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، درمان و مراقبت های جامع مبتنی بر کاربرد فرآیند پرستاری
- اکسیژن درمانی و موارد استفاده آن
- اختلالات اسید و باز و تفسیر گازهای خون شریانی
- بیماران نیازمند به حمایت تهویه ای و تنفس مکانیکی، انواع دستگاه های تهویه مکانیکی و چگونگی استفاده از آنها، مدهای تنفسی، مراقبت های جامع پرستاری از بیماران تحت تهویه مکانیکی و شرایط جدا سازی بیماران از دستگاه.
- آسیب ریه ها و ادم ریه
- درمان با اکسیژن، رعایت نکات پرستاری
- درمان دارویی و مراقبت جامع پرستاری از بیمار دچار نارسایی حاد تنفسی
- کاربرد تشخیص های پرستاری در خصوص راه های هوایی در بیماران ویژه و ارائه مراقبت های خاص
- اختلالات مایعات و الکترولیت ها و اسید و باز و بیماری های کلیوی، نقش پرستار در تعدیل الکترولیت ها با کاربرد تشخیص های پرستاری
- مراقبت های پرستاری در زمان الیگوری
- مراقبت جامع پرستاری از بیماران مبتلا به نارسایی حاد و مزمن کلیه
- مراقبت های ویژه پرستاری در سندرم های هیپوتونیک و هیپرتونیک
- مراقبت های پرستاری مبتنی بر شواهد و تشخیص های پرستاری در اختلالات پتاسیم، منیزیم، کلسیم و فسفر
- نقش پرستار در اصلاح الگوریتم اختلالات اسید و باز
- اسیدوز و الکالوز متابولیک تنفسی، مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- مراقبت های جامع پرستاری از بیماران همودیالیز و دیالیز صفاقی
- پیوند کلیه و مراقبت های جامع پرستاری قبل و بعد از عمل، آموزش نکات ضروری به بیمار و خانواده درانتخاب سبک زندگی سالم
- تغذیه و متابولیسم بیماران بستری در بخش ویژه، نقش پرستار در:
  - بررسی و تعیین نیازهای تغذیه ای هر یک از بیماران
  - روش های تغذیه با لوله معده و وریدی
  - بررسی وضعیت متابولیسمی بیماران
  - اختلالات غده آدرنال و تیروئید در بخش مراقبت های ویژه و ارائه مراقبت های جامع پرستاری
- مراقبت جامع پرستاری از بیماران تروماتیک مبتنی بر فرآیند پرستاری:
  - بررسی مکانیزم آسیب مبتنی بر تشخیص های پرستاری
  - برنامه ریزی و ارائه مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد
  - آسیب به دستگاه عصبی، آسیب های شکم، آسیب های لگن، آسیب های اندامها
- بررسی و ارائه مراقبت جامع پرستاری از بیماران ویژه مبتلا به دیابت و عوارض آن

- روشهای بررسی بیمار
- تشخیص‌های پرستاری و ارائه مراقبت‌های جامع مربوطه
- آموزش مراقبت از خود، آموزش به بیمار و خانواده

منابع اصلی درس:

1. AL-Khafajl, A. 2013. ICU Care of Abdominal Organ Transplant Patients,oup usa.
2. ALGOZZINE, G. J., lilly, D. J. & Algozzine, R. 2010. Critical Care Intravenous Infusion Drug Handbook, Elsevier Health Sciences
3. Alspach, J. A. G. 2013. Core Curriculum for Critical Care Nursing, Elsevier Health Sciences.
4. Marywyckoff, P. D., Douglas Houghton, A. C. & Lepage, C. 2009. Critical Care: Concepts, Role, and Practice for the Acute Care Nurse Practitioner, Springer Publishing Company.
5. Hamric, A. B., Spross, J. A. & Hanson, C. M. 2008. Advanced Practice Nursing: An Integrative Approach, Elsevier Health Sciences.
6. Hardin, S. R. & KAPLOW, R. 2010. Cardiac Surgery Essentials for Critical Care Nursing, Jones & Bartlett Learning.
7. Kleinpell, R. M. 2013. Outcome Assessment in Advanced Practice Nursing: Third Edition, Springer Publishing Company.
8. Levesque, C. M. 2013. Diabetes, An Issue of Critical Care Nursing Clinics, Elsevier Health Sciences.
9. Marino, P. L. & Sutin, K. M. 2012. The ICU Book, Wolters Kluwer Health.
10. Marmo, L. & D'arcy
11. Marmo, L. & D'arcy, Y. M. 2013. Compact Clinical Guide to Critical Care, Trauma, and Emergency Pain Management: An Evidence-Based Approach for Nurses, Springer Publishing Company.
12. Patricia Gonce Morton, R. N. P. D. & Dorriek. Fontaine, R. N. P. D. 2012. Essentials of Critical Care Nursing: A Holistic Approach, Lippincott Williams & Wilkins.
13. Sole, M. L., Klein, D. G. & Moseley, M. J. 2012. Introduction to Critical Care Nursing, Elsevier Science Health Science Division.
14. Urden, L. D., Stacy, K. M. & Lough, M. E. 2013. Critical Care Nursing: Diagnosis and Management, Elsevier - Health Sciences Division
15. Wilkins, L. W. 2008. Critical Care Nursing Made Incredibly Easy!, Lippincott Williams & Wilkins.
16. Woodrow, P. 2013. Intensive Care Nursing: A Framework for Practice, Taylor & Francis.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث‌های کلاسی
- تکلیف کلاس (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات به روز)
- آزمون‌های مرحله‌ای
- آزمون پایانی نیمسال

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد، پرستاری بیماریهای کودکان، پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱-۲) اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریهای شایع در ایران
تعداد واحد: ۱/۵ (۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

افزایش آگاهی و ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه اقدام‌های فوری پرستاری جهت حفظ جان مصدومین، برقراری ارتباط مناسب با خانواده، پیشگیری از عوارض در حوادث، سوانح، بلایا و بحران‌ها تا رسیدن کمک‌های پزشکی، آماده‌سازی دانشجو جهت انجام مراقبت‌های مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری در بخش‌های اورژانس بیمارستانها، پیش‌بیمارستانی و جامعه

شرح درس:

دانشجو ضمن کسب آگاهی در مورد اصول و مفاهیم پرستاری در فوریت‌ها، با بهره‌گیری از مهارت‌های تفکر خلاق، ارتباط مناسب و فرآیند حل مشکل به طور عملی / نیز با نحوه ارائه مراقبت فوری پرستاری به مصدومین، بیماران و خانواده آنها در موارد اورژانس، در خارج از بیمارستان، جامعه و در بخش‌های اورژانس با رعایت اولویت در تصمیم‌گیری‌ها انجام خواهد داد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

الف: نظری (۱۷ ساعت)

- بررسی چگونگی ساختار بخش اورژانس
- اصول پرستاری در فوریت‌ها و بلایا، کاربرد فرآیند پرستاری در فوریت‌ها، رعایت ملاحظات اخلاقی و قانونی
- ارائه تدابیر و مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری در جامعه و قبل از بیمارستان
- تریاژ: تعریف، اصول تریاژ، نقش پرستار در تریاژ بیماران
- بررسی و شناخت بیماران در وضعیت اورژانس
- ارائه مراقبت‌های پرستاری بر اساس اولویت مبتنی بر فرآیند تصمیم‌گیری
- ایمنی، امداد و نجات در بلایای طبیعی، با کاربرد فرآیند پرستاری و رعایت اصول و اولویت بندی بیماران مبتنی بر نیاز آنها
- احیاء قلبی ریوی اولیه با کاربرد اصول CPR
- تهیه نمونه‌های آزمایشگاهی در موارد ضروری
- مایع درمانی وریدی مبتنی بر نوع و نیاز مددجو / بیمار
- مدیریت درد: بررسی و شناخت نوع درد، ارائه مداخلات ضروری در آرام کردن مددجو و تسکین درد
- رعایت اصول مراقبت‌های پرستاری اورژانس در آسیب‌های ناشی از عوامل محیطی (گرم‌زدگی، سرمازدگی، برق‌گرفتگی، غرق‌شدگی و سوختگی با اشعه) ارائه تدابیر پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری
- کاربرد فرآیند پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری در موارد اورژانس در مسمومیت‌ها و گزیدگی‌ها

- انجام مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در شکستگی ها : قفسه سینه ، اندام ها ، جمجمه...)، وارد شدن اجسام خارجی به چشم ، گوش حلق و بینی، در صدمات نخاعی و ضربه به سر و در انواع شوک ها
- حوادث زمان جنگ

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- در این بخش آموزش برخی از مهارت‌های پرستاری در فوریت ها شامل انواع بانداژ و بی حرکت کردن عضو، انتقال و جابجایی مصدوم ، احیاء قلبی - ریوی ، .. به صورت عملی با استفاده از مدل های انسانی و یا مدل های آموزشی توسط مدرس آموزش داده شود (ضمناً فرصت تمرین و تکرار در اختیار دانشجو گذارده شود).

منابع اصلی درس:

1. Walsh, M., & Kent, A. (2001) . Accident and Emergency Nursing. (4thed.).
2. Briggs, J.K. (2002). Telephone Triage Protocols for Nurses.(2nded.)
3. Newberry , L. (1998). Sheehy's, Emergency Nursing. (4thed.).St.Louis: Mosby

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های مرحله ای کتبی و عملی
- آزمون پایانی کتبی و عملی
- حضور فعال در بحث های کلاسی و انجام تکالیف (ارائه مقاله به روز و سمینار)

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با فرآیند رشد، تکامل و نیازهای کودک و خانواده به منظور انجام مداخلات لازم جهت ارتقاء سلامت کودک و خانواده در چارچوب مراقبت خانواده محور با کاربرد فرآیند پرستاری منطبق بر جنبه های قانونی و اخلاقی مراقبت از کودک

شرح درس

این واحد درسی حاوی اصول مراقبت خانواده محور، مفاهیم رشد و تکامل، نیازها و مشکلات بهداشتی کودکان در دوره های سنی مختلف است. طی این درس بر تعامل و مداخلات مناسب پرستار با کودک و خانواده جهت حفظ و ارتقاء سلامت و پیشگیری از بروز مشکلات بهداشتی تاکید می شود. به علاوه این درس دانشجو را با نظریه ها، جنبه های فرهنگی و اجتماعی موثر بر سلامت کودک آشنا کرده ضمناً استفاده از مهارت های تفکر انتقادی و حل مشکل با کاربرد فرآیند در پرستاری در مراقبت از کودک و خانواده نیز مد نظر می باشد.

رئوس مطالب: ۴۳ ساعت (۲۶ نظری - ۱۷ عملی)

- سلامت در دوره کودکی: تحولات بهداشتی: تاریخچه، میزان مرگ و میر، میزان ابتلا، صدمات، برنامه های مراقبت بهداشتی (بر اساس مردم سالم ۲۰۱۰)
- پرستاری از کودکان: فلسفه مراقبت، مراقبت خانواده محور، مراقبت غیر تروماتیک، نقش پرستار کودکان، ارتباط درمانی، حمایت از خانواده، توسعه سلامت، پیشگیری از بیماری ها و آموزش بهداشت، تاثیر خانواده و اجتماع، فرهنگ و مذهب بر سلامت کودک، نقش پرستار در مراقبت از کودک.
- کاربرد تفکر انتقادی و فرآیند پرستاری مراقبت از کودک و خانواده:
- مفاهیم رشد و تکامل: تئوری های رشد و تکامل؛ فروید، اریکسون، پیاژه، کولبرگ، بررسی تکامل و ابزار غربالگری رشد و تکامل کودک
- بازی و نقش آن بر تکامل کودک با نقش پرستار در کاربرد بازیهای خاص موثر بر رشد کودک و آموزش به خانواده
- ارتقاء سلامت کودک شیرخوار و خانواده نقش پرستار با کاربرد فرآیند پرستاری در موارد: رشد و تکامل؛ تکامل بیولوژیکی، روانی اجتماعی، شناختی، جنسی، تصویر از جسم خویشتن، بازی، تطابق کودک با فرآیند رشد و تکامل طبیعی؛ اضطراب جدایی، ترس، انواع مراقبت از شیرخوار، انضباط، محدودیت، سندرم کودک لوس، مکیدن انگشت، پستانک، کفش پوشیدن، رویش دندان و ارتقاء نهایی سلامت کودک شیرخوار؛ تغذیه، خواب و فعالیت، بهداشت دهان و دندان، حوادث و پیشگیری از صدمه، راهنمایی مراقبتی خانواده
- مشکلات بهداشتی دوره شیر خوارگی و نقش پرستار با کاربرد تشخیص های پرستاری در ارائه مداخلات پرستاری: اختلالات تغذیه ای؛ کواشیوکور، ماراسموس، نارسایی رشد، اسکوروی، راشی تیسیم، حساسیت غذایی، مشکلات تغذیه ای؛ تکنیک های نامناسب تغذیه ای، بالا آوردن، کولیک، برفک دهان، اختلالات پوست؛ درماتیت دیپا و اختلالات با علت ناشناخته؛ سندرم مرگ ناگهانی شیرخوار، آپنه شیر خوارگی
- ارتقای سلامت کودک نوپا خانواده و ارائه تدبیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری: رشد و تکامل؛ تکامل بیولوژیکی، روانی اجتماعی، شناختی، اخلاقی و معنوی جنسی و تصویر از جسم خویشتن، تکامل

اجتماعی؛ تکلم، بازی، خلق و خو، تطابق کودک با رشد و تکامل طبیعی؛ تعلیم توالت، رقابت خواهر و برادر، کج خلقی، منفی گرایی، انطباق با استرس، انضباط و ارتقاء نهایی سلامت کودک نوپا؛ تغذیه، خواب و فعالیت، بهداشت دندان، حوادث و پیشگیری از صدمه، راهنمایی مراقبتی خانواده

- ارتقاء سلامت کودک خردسال؛ نقش پرستار وارائه راهکارهای ضروری مبتنی بر شواهد: قبل از مدرسه و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، شناختی، اخلاقی و معنوی، جنسی، روانی اجتماعی)، تصویر از جسم خویشتن، تکامل اجتماعی (زبان، رفتار فردی اجتماعی، بازی)، انطباق کودک با رشد و تکامل طبیعی (کودکستان و تجارب کودکستان و آمادگی، آموزش جنسی، پرخاشگری، مشکلات گفتاری، کودک تیز هوش، استرس و ترس) و ارتقاء نهایی سلامت کودک (تغذیه، خواب و فعالیت، بهداشت دندان، حوادث و پیشگیری از صدمه، راهنمایی مراقبتی خانواده)

- مشکلات بهداشتی اوائل خردسالی (نوپائی و قبل از مدرسه): کاربرد تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری اختلالات عفونی (مخلک، آبله مرغان، مننژیت، آنسفالیت، سرخجه، رزئولا، اوریون، منونوکلئوز عفونی و ایدز)، سوء رفتار با کودک (کودک آزاری، سوء درمان) و ملاحظات کلی پرستاری در بیماری های انگلی روده ای

- ارتقاء سلامت کودک سن مدرسه و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، روانی اجتماعی، شناختی، اخلاقی و معنوی، کلامی، تکامل اجتماعی [روابط اجتماعی و مشارکت، روابط با خانواده] تصویر از خویشتن، تکامل جنسی، بازی)، تطابق با رشد و تکامل طبیعی (تجارب مدرسه، محدودیت، انضباط، انطباق با استرس، بهداشت دندان، بهداشت مدرسه، پیشگیری از صدمه، راهنمایی خانواده).

- مشکلات دوران مدرسه: شب ادراری و بی اختیاری مدفوع، اختلالات رفتاری (بیش فعالی، اختلال یادگیری، ترس از مدرسه)

- ارتقاء سلامت نوجوان و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، شناختی، روانی اجتماعی، اخلاقی و معنوی، محیطهای اجتماعی)، ارتقاء نهایی سلامت نوجوان (تصورات نوجوان از سلامتی، عوامل موثر بر ارتقاء سلامتی نوجوان) و نگرانی های بهداشتی نوجوان (سازگاری با خانواده و سازگاری روانی اجتماعی، صدمات، عادات غذایی، تناسب جسمی، اعتیاد، خودکشی و افسردگی، آزار جسمی، جنسی و عاطفی، مشکلات یادگیری، آکنه، فشار خون و کلسترول بالا).

منابع اصلی درس:

1. Wong, D.L., Hockenberry, M.J., Nursing Care of Infant and Children. (last ed.). St. Louis: Mosby.
2. James, S.R., Ashwill, J.W., Droske, S.C., Nursing Care of Children. (last ed.).
3. Schulte, E.B., Price, D.L., Gwin, J.F., Thompson's Pediatric Nursing. (last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکلیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی جهت یادگیری و تقویت تفکر انتقادی ، بررسی رشد و تکامل کودک سالم در دوره های سنی ارائه طرح مناسب جهت ارتقاء سلامت کودک)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان نیمسال

کمک به دانشجو جهت تلفیق آموخته های قبلی خود در زمینه اثرات بیماری و بستری شدن بر کودک و خانواده ، مفاهیم و روش های مراقبتی و کلیات تکامل بیولوژیکی دستگاه های مختلف بدن به منظور ایجاد توانایی بررسی و شناخت حالات های انحراف از سلامتی در نوزادان و کودکان و ارائه مداخلات مناسب پرستاری

شرح درس:

در این درس با استفاده از مهارت های تفکر انتقادی بر اساس فرآیند پرستاری و مراقبت خانواده محور ، نحوه ارائه مداخلات مناسب جهت رفع مشکلات سلامتی شایع در نوزادان و کودکان آموزش داده می شود. همچنین بر آموزش و نوتوانی خانواده و کودک تأکید می گردد. این درس بر دو بخش نوزادان و کودکان بیمار اختصاص دارد. شایان ذکر است که در تدریس اختلالات مربوطه به سیستم های مختلف بدن بر اختلاف علائم و مراقبت ها در کودکان و بزرگسالان تأکید می شود.

رئوس مطالب: (نظری ۵۱ ساعت)

بخش اول "نوزادان"

- مروری بر اهمیت مراقبت از نوزادان پرخطر (با حمایت از مادر)
- بررسی و مراقبت پرستاری از نوزادان با آنومالی ها آموزش لازم به خانواده و آماده کردن آنها در موارد: آنسفالوسل ، هیدروسفالی ، میکروسفالی ، اسپاینابیفیدا ، میلومنگوسل ، در رفتگی مادرزادی مفصل هیپ و پا چماقی ، شکاف لب و کام ، آترزی و فیستول مری و نای ، ناهنجاری های آنورکتال ، امفالوسل ، هرنی دیافراگم ، هیدروسل و کریپتوکیدیسیم و هیپوسپادیاس ، اپیسپادیاس ، اکستروفی مثانه ، دو جنسی.
- مشکلات متابولیک نوزادان سالم : هیپوتیروئیدسیم مادرزادی ، فنیل کتونوری ، گالا کتوزمی.
- مشکلات نوزادان پرخطر : سپسیس ، آنتروکولیت نکروزان و تشنج های نوزادی.

بخش دوم "کودک بیمار"

- مراقبت خانواده - محور ؛ تعریف و نقش پرستار در مراقبت خانواده محور
- مراقبت خانواده محور از کودک طی بیماری و بستری شدن : تنیدگی بستری شدن و عکس العمل اضطراب جدایی کودک ، اضطراب جدایی ، از دست دادن کنترل و درد و صدمه جسمی ، اثرات بستری شدن و تنیدگی و عکس العمل های خانواده کودک بستری
- مراقبت پرستاری از کودک بستری: پیشگیری یا کاهش جدایی و کنترل و صدمه جسمی ، بررسی علت و کنترل درد

آمادگی کودک جهت بستری شدن : آمادگی از قبل بستری تا پذیرش ، ترخیص و مراقبت در منزل ، نقش پرستار در فرآیند پذیرش کودک و ارتباط او با خانواده

• بررسی و مراقبت درد

- مفاهیم کلی مرتبط با روش های مراقبتی اطفال : آمادگی جهت تشخیص و روش های درمان و کاهش درد، آمادگی کودک از نظر جسمی ، روانی ، حمایت بعد از انجام روش و استفاده از بازی در انجام روش ، ایمنی و کنترل عفونت ، عوامل محیطی ، اسباب بازی ها ، محدودیت های محیطی ، جابجا کردن شیرخوار و کودک ، روش های مختلف تغذیه؛ گاوآژ ، گاستروستومی و ... ، روش های مربوط به دفع روده ای .
- مراقبت خانواده محور از کودک مبتلا به بیماری مزمن و معلولیت : مرور و تصویری از مراقبت کودک ؛ مشکلات ، مراقبت در تأمین تکامل کودک و خانواده ، مراقبت در منزل ، جنبه هایی از بیماری مزمن یا معلولیت کودک و ارتقاء رشد و تکامل طبیعی و کمک به انطباق کودک
- خانواده کودک با نیازهای خاص : بررسی توانایی و سازگاری خانواده ، قبول موقعیت کودک ، مداخلات پرستاری مبتنی بر تفکر خلاق و مشکل گشایی با استفاده از نظام های حمایتی
- کودک در حال احتضار: مروری بر عکس العمل های کودک و خانواده کودک مشرف به مرگ ، نکات ضروری و ارائه مراقبت های پرستاری از خانواده و کودک در حال احتضار
- اختلالات شناختی وحسی : مفاهیم کلی اختلالات شناختی و مراقبت پرستاری سندرم داون ، عقب ماندگی ذهنی (MR) ، ناشنوایی ، نابینایی با تاکید بر جنبه های پیشگیری و توانبخشی و مراقبت های خاص پرستاری از کودکان یا اختلالات شناختی
- اختلالات آب و الکترولیت ها: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، مراقبت های پرستاری خاص در اختلالات آب و الکترولیت ها ، اسهال ، استفراغ
- اختلالات کلیوی و نقش پرستار : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، عفونت های ادراری ، ریفلاکس مثانه به حالب ، تومور ویلمز ، سندرم نفروتیک
- اختلالات تنفسی و نقش پرستار مبتنی بر تشخیصهای پرستاری : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، سندرم کروپ ، پنومونی ، آسپیراسیون جسم خارجی و احیاء قلبی ریوی ، فیبروکیستیک پانکراس ، آسم
- اختلالات سیستم گوارشی و مداخلات پرستاری خانواده محور: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، هیرشپرونک ، ریفلاکس گاستروانزوفاز ، انواژیناسیون ، تنگی پیلور ، سلیاک
- اختلالات قلبی : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، بیماری های مادرزادی (سیانوتیک و غیر سیانوتیک) ، نارسایی احتقانی قلب ، هیپوکسمی ، مراقبت قبل و بعد از عمل و سندرم کاوازاکی ، مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری
- اختلالات خون : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، کم خونی فقر آهن ، تالاسمی ، هموفیلی ، لوسمی حاد، آموزش به خانواده
- اختلالات سیستم عصبی : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، اختلالات تشنج در کودکان ، تشنج ناشی از تب ، فلج مغزی (cp) بررسی وضع خانواده و ارائه آموزشهای لازم برای مراقبت از کودک و رعایت سبک زندگی او

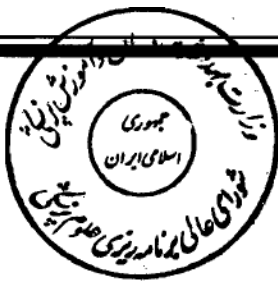
منابع اصلی درس:

1. Wong, D.L., Hochenberry, N.J., Nursing Care of Infant and Children. (last ed.). St. Louis: Mosby.
2. James, S.R., Ashwill, J.W., Droske, S.G., Nursing Care of Children. (last ed.).
3. Schulte, E.B., Price, D.L., Gwin, J.F., Thompson's Pediatric Nursing. (last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکلیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی روش نقش بازی کردن جهت یادگیری و تقویت مهارت تفکر انتقادی).
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان نیمسال

کد درس ۳۳

نام درس: پرستاری بهداشت روان

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی فردی و اجتماعی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با اصول و مبانی بهداشت روان، انسان و نیازهای اساسی او، مفهوم خویشتن، علل و عوامل موثر در بروز بیماری های روانی و طرق پیشگیری از آنها با تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روان در مراحل مختلف رشد، ارائه مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری جهت حفظ و توسعه سلامت روان فرد، خانواده و جامعه.

شرح درس

در این درس کسب دانش و بینش در زمینه شناخت انسان، نیازهای اساسی، شناسائی های بالقوه و بالفعل، مفهوم خود، اصول برقراری ارتباط با مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری، آشنایی با علل و عوامل موثر در ایجاد اختلالات روانی، آشنایی با فشارهای روانی و بحران ها، نقش مذاهب الهی و معنویت در پیشگیری و درمان اختلالات روانی، تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روان مد نظر است همچنین به تقویت مهارتهای تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری نیز تأکید می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

• سلامت روان

مفهوم سلامت و بیماری روانی، پیوستار سلامتی و بیماری، همه گیر شناسی اختلالات روانی، ارتباط سلامت روان و فرهنگ، جنبه های اخلاقی و قانونی روانپرستاری، اصول بهداشت روان، اهمیت انگیزه های رفتار انسان در بهداشت روان، تعریف نیاز و نقش نیاز های جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی در تامین سلامت روان، نقش خانواده، مدرسه و جامعه در تامین سلامت روان، گروه های آسیب پذیر و بهداشت روان، تامین سلامت روان در سطوح پیشگیری، پیشگیری سطح اول شامل ارتقای سطح بهداشت روان و پیشگیری از ابتلا به اختلالات روانی، آسیب های اجتماعی مانند اعتیاد، طلاق، بزهکاری، کودکان خیابانی، بی خانمانی، فقر،... رعایت بهداشت روانی در دوره های مختلف زندگی؛ بارداری، نوزادی، شیرخوارگی... سالمندی و بهداشت روانی در ازدواج

• روانپرستاری:

تعریف روانپرستار، انواع دوره های آموزشی روانپرستاری، نقش های مختلف روانپرستاران در مراکز بهداشتی، درمانی، توانبخشی، آموزشی، پژوهشی و فناوری در جامعه، اعضا تیم روانپزشکی، آینده روانپرستاری و نقش سلامت روان در کودکان و نوجوانان

• تاریخچه بهداشت روان، روانپرستاری و مراکز روانپزشکی

تاریخچه روانپرستاری در جهان و ایران، مراکز روانپزشکی، خصوصیات مراکز روانپزشکی از نظر ساختار فیزیکی و روانی، محیط درمانی و عوامل تشکیل دهنده آن، نقش روانپرستار در ایجاد و حفظ و توسعه محیط مناسب برای مداخلات پرستاری

• انسان:

تعریف انسان از دیدگاه های مختلف، صفات مشترک و ویژگی های انسان، نیاز ها و طبقه بندی آنها بر اساس نظریه های موجود و نظریه اسلام، اهمیت نقش نیاز ها در ساختار شخصیت انسان، توانایی های بالقوه و بالفعل انسان و اهمیت شناخت آنها از نظر بهداشت روان.

• مفهوم خود:

تعریف خود، ابعاد خویشتن، خود ایده آل و خود واقعی، علل پیدایش خویشتن، نیاز به احساس ارزش، منابع احساس ارزشمندی، خصوصیات افراد با احساس ارزشمندی بالا و پایین.

• ارتباطات:

تعریف ارتباط، ارتباط درمانی و کاربرد آن در روانپرستاری بر اساس فرآیند پرستاری
مراحل ارتباط درمانی، مداخلات و تکنیک های ارتباط درمانی، موانع و سدهای ارتباط درمانی
نشانه شناسی و معاینه روانی (MSE):

فرآیند پرستاری در بهداشت روان؛ ارزیابی جسمی، روانی، اجتماعی، معنوی و خانوادگی مبتنی بر تشخیص های پرستاری و روش ارزشیابی مداخلات پرستاری

• استرس: تعریف استرس، تئوری های مختلف، علل ایجاد کننده، تاثیر استرس بر اورگانیزم، طرق پیشگیری و راه های مقابله و تطابق با استرس.

• مقابله: تعریف، سبکها و نظریه های مقابله

• مکانیسمهای دفاعی

• بحران

تعریف بحران، انواع بحران، مراحل بحران، مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در بحران، پیشگیری از بحران

نقش مذاهب الهی در ارتقای بهداشت روانی

منابع اصلی درس:

1. شاملو، سعید. (۱۳۷۵). بهداشت روانی. تهران: رشد.
2. کوشان، محسن. (۱۳۷۸). روان پرستاری. سبزواری: انتظار.
3. عظیمی، حمیده؛ جنتی، یدا...؛ محمودی، قهرمان. (۱۳۸۱).
4. درسنامه جامع بهداشت روان (۱). تهران: سالمی
5. Carson, V.B., Mental Health Nursing. (last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
6. Boyd, M.A., Psychiatric Nursing Contemporary Practice. (last ed.). Philadelphia: Lippincott.
7. Varcarolis, E.M., Foundation of Psychiatric Mental Health Nursing, (last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
8. Fortinash, H.W., & Holoday Worret, P.A., Psychiatric Mental Health Nursing, Paycha (last ed.). St. Louis: Mosby.
9. Keltner, N.L., Psychiatric Nursing, (last ed.). St. Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- مشارکت فعال دانشجویان در بحث های کلاس (مطالعه مقالات به روز و ارائه سمینار)
- آزمون میان دوره
- آزمون پایان دوره

